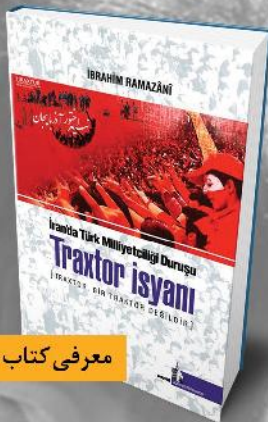

DIRƏNİŞəsi

شماره هشتم / دوره دوم / بهار ۱۳۹۶ (۲۰۱۷) / تورکجه - فارسجا (ترکی - فارسی)

معرفی کتاب

نقض حقوق زنان در ایران

مسئله زنان و ضرورت تغییر قانون اساسی

آشنایی با تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان

آذربایجان ایله تهران آراسیندا دو یغوسال قیریلما و سیاسی طلاق

DİRƏNİŞ səsi

شماره هشتم / دوره دوم / بهار ۱۳۹۶ (۲۰۱۷) / تورکجه - فارسجا (ترکی - فارسی)
زیر نظر هیئت تحریریه و شورای نویسندگان

اعضای هیئت تحریریه

بابک چلبیانلی
علی اصغر حقدار
مجید جوادلی
بابک شاهد
خداپار تیموری
نازیلا نریمانلی

فهرست مطالب

- ۲ یادداشت دبیر تحریریه .....
- ۴ نقض حقوق زنان در ایران / نازیلا نریمانلی .....
- ۹ مسئله زبان و ضرورت تغییر قانون اساسی / محمدرضا هیئت .....
- ۱۴ آذربایجان ایله تهران آراسیندا دوغوسال قیریلما و سیاسی طلاق / مجید جوادلی (آراز) .....
- ۲۰ گؤنئی آذربایجان میلی تورک حرکتی و ائورنسل حقوق نرملاری / ماناس چاملی .....
- ۲۴ تورکان ایران و تور کولوژی / علی اصغر حقدار .....
- ۲۷ آشنایی با تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (آ.م.د.ت) / بابک چلبیانلی .....
- ۳۵ معرفی کتاب .....
- ۳۸ پیام سخنگوی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به مناسبت روز جهانی کارگر .....
- ۴۱ دیدگاه‌های تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در رابطه با انتخابات ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۶ ایران ..
- ۵۴ برگزاری نشست یازدهمین سالگرد تشکیل دیرنیش در آنکارا و واشنگتن .....
- ۵۷ اخبار آذربایجان، ایران و جهان .....
- ۶۲ اسناد تاریخی .....

یادداشت دبیر تحریریه

در شرایطی که فضای نوین سیاسی و فرهنگی را در تاریخ حرکت ملی آذربایجان تجربه می‌کنیم، ضرورت تحول محتوایی و ساختاری نشریه «دیرنیش سسی» ارگان رسمی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان احساس می‌شود. بر این اساس دوره دوم نشریه را با تأخیری چندماهه به خوانندگان، اعضا و هواداران تشکیلات ارائه می‌کنیم.

اولویت هیئت تحریریه و شورای نویسندگان نشریه «دیرنیش سسی» تبیین تاریخی حرکت ملی آذربایجان و تحلیل تئوریک وضعیت هویتی و شرایط زبانی و مسائل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی تورکان آذربایجان جنوبی و ایران است؛ در همین راستا تشریح دیدگاه‌های فکری و سیاسی - اقتصادی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان و خبررسانی رویدادهای آذربایجان، ایران و جهان قرار دارد. تحقیقاتی که در رابطه با تاریخ، اندیشه و حرکت ملی آذربایجان از سوی پژوهندگان منتشرشده به همراه ارائه اسناد تاریخی آذربایجان، بخش مکمل اهداف تشکیلات دیرنیش هستند که از این شماره نشریه، تقدیم کوشندگان آکادمیک و محققان می‌شوند.

مقالات تحقیقی ارائه‌شده بیانگر دیدگاه‌های تشکیلاتی «دیرنیش سسی» نیستند.

مقالات

نازیلا نریمانلی

نقض حقوق زنان در ایران

در ۱۵۰ سال اخیر، مبارزات زنان برای احیاء حقوق خود، با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی جوامع و حاکمیت مردسالاری در کشوری مثل ایران، به نتیجه مطلوب نرسیده است.

حاکمیت دین و مذهب، ارزش‌ها و باورهای حاکم بر جامعه، مبارزات زنان را با موانع سختی مواجه کرده است. مبارزات زنان در جوامع مدرن (جوامعی که دین از سیاست جدا است) با مبارزات زنان در جوامعی مثل ایران، تفاوت‌های فاحشی دارد.

اواخر قرن ۱۸ در ایران انقلاب مشروطیت، با مرکزیت آذربایجان جنوبی، با وجود مبارزات و موفقیت‌های مختلف به دست آمده، با شکست مواجه گشته و به طبع آن احقاق حقوق زنان نیز به نافرجامی انجامیده است.

از نظر تاریخی فروپاشی سلسله قاجار به سرکردگی رضا پهلوی و تأسیس دوباره حکومت شاهنشاهی، بار دیگر باعث از بین رفتن فرصتی تاریخی برای زنان و به تأخیر افتادن حقوق زنان در ایران شد.

در سال ۱۹۶۲ مجلس ملی ایران برای زنان حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را به صورت قانونی به تصویب رساند. آیت‌الله خمینی کسی بود که در آن برهه زمانی با این حق مخالفت کرد، در آینده نزدیک به عنوان رهبر ایران انتخاب شد.

داشتن حقوق مساوی با مردان، برای زنان را می‌توانیم در طول یک سال

حکومت ملی به رهبریت سید جعفر پیشه‌وری در سال‌های ۱۹۴۵ و ۱۹۴۶ در آذربایجان جنوبی ببینیم؛ در این یک سال حقوق مساوی برای زنان به تصویب رسید و اجرا گردید؛ اما حکومت ملی آذربایجان جنوبی در برابر هجوم خونین حکومت مرکزی رژیم پهلوی نتوانست مقاومت کند.

اساس مدرن بودن حکومت ملی آذربایجان جنوبی برگرفته از تلاش‌های یکی از روشنفکران دنیای تورک محمدمامین رسول‌زاده و دوستانش بود.

از سویی می‌دانیم اساس و ایدئولوژی حکومت یک‌ساله آذربایجان جنوبی نشئت گرفته از قوانین تصویب‌شده در حزب مساوات که از مؤسسين آن محمدمامین رسول‌زاده و دوستانش در سال ۱۹۱۷ بودند، است.

طبق ماده ۱۴ حزب مساوات، افراد ۲۰ سال و بالا بدون توجه به جنسیت، ملیت و دین می‌توانند در انتخابات شرکت کنند. بعد از انقلاب اسلامی در سال ۱۹۷۹، قوانین جدید در مجلس ایران نوشته شد و مانند بسیاری از موارد مهم، در مورد زنان نیز قوانین ناعادلانه به تصویب رسید. قوانینی که بر اساس مذهب شیعه و ولایت‌فقیه استوار بود.

یکی از نمونه‌های بارز استفاده ابزاری از دین برای سیاست‌های اجرایی را می‌توان در قوانین و سیاست ایران به‌خوبی دید. به علت سانسورهای فراوانی که در خبرها و آمار ایران وجود دارد، بررسی و تحقیقات در مورد نمونه‌های این ناعدالتی‌ها دشوار می‌نماید.

مثال‌هایی از نقض حقوقی زنان در ایران

در ماده ۲۰ قانون اساسی ایران، تمام افراد اعم از مرد و زن، به‌صورت مساوی تحت حمایت قانون بوده و از تمام حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ... برخوردارند. (در چهارچوب قوانین اسلامی)

در ماده ۲۱ قانون اساسی به رعایت حقوق زنان تأکید شده است. (در چهارچوب قوانین اسلامی)

به‌موجب ماده ۹۴۹ قانون مدنی: بعد از وفات زن اگر وارثی نداشته باشد، تمام مال و اموال زن به شوهر او تعلق می‌یابد. درحالی‌که وقتی برعکس این قضیه اتفاق بیفتد و مرد بمیرد، اگر وارث دیگری نداشته باشد، زن وی مقداری که در قانون مشخص شده می‌تواند به ارث ببرد و مابقی اموال بدون صاحب خوانده می‌شود.

ماده ۹۰۷ قانون مدنی: فرزند پسر دو برابر فرزند دختر از پدر و مادر ارث می‌برد.

ماده ۱۰۰۵ قانون مدنی: اقامتگاه زن متأهل، اقامتگاه شوهر وی مشخص شده است.

ماده ۱۰۴۲ قانون مدنی: دختر باکره اگرچه به سن بلوغ رسیده باشد، با

اجازه پدر یا پدربزرگ خود می‌تواند ازدواج کند و اگر آن‌ها با ازدواج دختر مخالفت کنند، تنها با اجازه دادگاه می‌تواند ازدواج کند.
 بر اساس ماده ۱۱۰۵ قانون مدنی: ریاست خانواده مخصوص مرد خانواده می‌باشد.

با استناد به ماده ۱۱۰۸ قانون مدنی: اگر زن بدون عذر شرعی از انجام وظایف زناشویی امتناع کند، از نفقه محروم می‌شود.
 به موجب ماده ۱۱۱۷ قانون مدنی: مرد خانواده بدون هیچ دلیلی می‌تواند مانع اشتغال زن شود.

در ماده ۱۱۲۳ قانون مدنی: از موارد فسخ نکاح برای مردان ۳ شرط و برای زنان ۸ شرط در نظر گرفته شده است.

ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی: حق طلاق را به مردان داده است.
 ماده ۱۱۶۹ قانون مدنی: حق ولایت فرزندان را تا دوسالگی به مادر می‌دهد. فقط برای فرزندان دختر تا هفت‌سالگی حق ولایت بر عهده مادر می‌باشد.

ماده ۱۱۸۱ قانون مدنی: قبل از مادر، اولویت ولایت فرزندان با پدر و یا پدربزرگ می‌باشد.

بر اساس تبصره ۱ ماده ۱۱۲۱ قانون مدنی: سن بلوغ برای دختران ۹ و برای پسران ۱۵ سال قمری می‌باشد و بر این اساس دختران ۶ سال زودتر از پسران وارد حوزه جزایی می‌شوند.

به موجب ماده ۷۴ قوانین جزایی، حق شهادت دو زن با یک مرد برابر است.
 در سال ۱۹۸۲ قانونی به تصویب رسید که بر اساس این قانون، قبل از این که پنج شرط لازم برای انتخاب قاضی بیان شود، در جمله‌ای این گونه توضیح داده شده است که قاضی از مردانی که دارای این پنج شرط باشند انتخاب خواهد شد.

بر اساس ماده ۲۰۹ قانون جزاء، اگر مرد مسلمانی، زن مسلمانی را به قتل برساند محکوم به قصاص است، اما برای اجرای حکم قصاص، خانواده مقتول (زن) نصف خون‌بهای مرد (قاتل) را باید پرداخت کنند.

به موجب ماده ۳۰۰ قانون جزاء: دیه زن، نصف دیه مرد تعیین شده است.
 یکی دیگر از قوانین غیرانسانی و ظالمانه علیه زنان، اجرای حکم سنگسار است. اگر زن متأهل، مرتکب زنا شود، قاضی می‌تواند با تشخیص و مصلحت خود، حکم سنگسار بدهد، اما مرد می‌تواند با جمع کردن مواردی خود را از این حکم خلاص کند.

تبعیض‌های اجتماعی - فرهنگی

سال ۱۹۷۹ را می‌توان تاریخ شروع تبعیض‌ها و نا عدالتی‌ها برای زنان ایران قلمداد کرد که یکی از اولین اجرت آن پوشش اجباری برای زنان می‌باشد.

بعد از انقلاب اسلامی، بر اساس ماده ۶۳۸ قانون جزایی، کسی که از پوشش اجباری سرباز زند به حبس و یا جزای نقدی محکوم می‌شود. یکی از بزرگ‌ترین ظلم‌ها علیه زنان، در زندان‌های رژیم ایران بعد از انقلاب اسلامی اتفاق افتاد. سردمداران رژیم جمهوری اسلامی با اعتقاد به اینکه دختران باکره بعد از مرگ به بهشت خواهند رفت، تمام زندانیان سیاسی دختر محکوم به اعدام، مورد تجاوز قرار می‌گرفتند. در طول ۳۸ سال انقلاب اسلامی زنان با نا عدالتی‌های بسیاری مواجه بوده و هستند و در چند سال اخیر زنان و دختران با حمله‌های اسیدی نیروی بسیج بافرمان امام‌جمعه‌ها و حاکمان شرع روبرو بوده‌اند. در کنار مواردی که از قوانین اجرایی در ایران اشاره شد، قوانین نوشته‌نشده‌ای در حال اجرای بسیاری برای زنان در ایران وجود دارد. این موارد را می‌توان نام برد:

- ممنوعیت موتورسیکلت و دوچرخه‌سواری برای خانم‌ها.
- ممنوعیت حضور خانم‌ها در استادیوم‌های ورزشی.
- ممنوعیت خوانندگی و رقص و... برای خانم‌ها.

یکی از نهادهای مهم جمهوری اسلامی (آستان قدس رضوی) در شهر مشهد از بین دختران و زنان ۱۲ تا ۳۵ سال کم‌درآمد و فقیر، با عقد قرارداد دوساله در مقابل مقادیر ناچیز آن‌ها را مجبور به تن‌فروشی و فحشاء می‌کند.

نقش زنان در صحنه سیاست

به‌موجب ماده ۱۱۵ قانون اساسی، رئیس‌جمهور ایران از میان (رجل) مردان انتخاب می‌شود.

با توجه به نبودن محدودیت برای خانم‌ها برای نمایندگی مجلس، در هر دوره تعداد بسیار کمی خانم برای نمایندگی مجلس انتخاب می‌شوند. در دوره اول ریاست جمهوری احمدی‌نژاد، همه وزرای احمدی‌نژاد مرد بودند. ولی در دوره دوم ریاست جمهوری احمدی‌نژاد، از سه نفر خانم شرکت‌کننده، یک نفر خانم انتخاب شد. از هیجده وزیر حسن روحانی نیز، همگی مرد هستند.

از ۲۹۰ نماینده مجلس دوره نهم، فقط ۸ نماینده زن وجود داشت که این تعداد در دوره دهم به ۱۴ نماینده زن افزایش یافت.

حکومت جمهوری اسلامی ایران از زمان تأسیس، بر پایه‌ی شوونیسم فارسی و مذهب شیعه بنا شده است که حقوق انسان‌ها را به‌طور مداوم پایمال کرده و تمام اعتراضات را با وحشیگری و اعمال رفتارهای غیرانسانی سرکوب کرده است. در ماه‌های آخر سال گذشته با تمام اعتراضات در زندان‌های ایران دو حکم سنگسار داده شده است.

سیامک میرزایی فعال ملی و مدنی آذربایجان جنوبی به خاطر فعالیت‌هایش و نوشتن مقاله‌هایی در دفاع از حقوق زنان، به ده سال زندان و دو سال تبعید محکوم گشته است.

سهیلا کارگر به دلیل فعالیت‌هایش در کانال تلگرام برای دفاع از حقوق زنان به پنج سال حبس محکوم گشته است؛ و در انتخابات شورای شهر و روستا از طرف دولت ایران رد صلاحیت شد؛ و زنان بسیاری در زندان‌های ایران که به خاطر دفاع از حقوق زنان محکوم به حبس گشته و از حق دیدار با فرزندانشان نیز محروم هستند.

رژیم ایران هر زمان، حقوق انسان‌ها بخصوص زنان را نادیده گرفته و هیچ تغییری در این رویه تا به حال به وجود نیاورده است.

تبعیض‌ها و نا عدالتی‌ها علیه زنان غیر فارس دو برابر زنان فارس است. علاوه بر تبعیض حاصل از جنسیت، تبعیض قومیتی (زنان تورک - عرب-بلوچ-کورد و...) به خاطر ظلم ملی که حکومت ایران به ملت‌های غیر فارس اعمال می‌کند متحمل ظلم و ستم مضاعف هستند.

این مطلب را با جمله‌ای از کتاب احمد آقا اوغلو بانام «زن در دنیای اسلام» به پایان می‌رسانم. احمد آقا اوغلو در این کتاب می‌نویسد: «بدون زن آزاد و مستقل، پیشرفت حاصل نخواهد شد.»

محمد رضا هیئت

مسئله زبان و ضرورت تغییر قانون اساسی

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اولین قانون اساسی است که در آن به مسئله زبان رسمی و دیگر زبان‌های کشوری اشاره شده است. در قانون اساسی مشروطیت که تا پایان دوره پهلوی معتبر بود، هیچ اشاره‌ای به زبان یا زبان‌های رسمی نشده بود؛ اما گردانندگان حکومت پهلوی با صدور بخشنامه‌هایی مغایر با مفاد قانون اساسی مشروطیت، رسمیت زبان فارسی و ممنوعیت دیگر زبان‌ها را اعلام نمودند.

زبان فارسی برای اولین بار پس از تأسیس جمهوری اسلامی در قانون اساسی به‌عنوان تنها زبان رسمی کشور جای گرفت. در اوایل انقلاب بحث‌های زیادی در خصوص رسمیت دیگر زبان‌های کشوری در سطح مناطق اتنیکی یا سراسری از سوی روشنفکران غیر فارس مطرح گردید، اما از هیچ‌یک از این اشخاص برای شرکت در کمیسیون تهیه قانون اساسی دعوت به عمل نیامد و ماده ۱۵ قانون اساسی به همان شکلی که اکنون موجود است، تدوین و تصویب گردید.

در آن سال‌ها تعداد شخصیت‌های آگاه به مسائل ملی-اتنیکی و زبانی بسیار کم بود و در نتیجه پیشنهاد های و اعتراضات ارائه شده نیز تقریباً بی‌اثر بود. از سوی دیگر، ماده ۱۵ قانون اساسی با همه کاستی‌ها و نارسایی‌هایش در مقایسه با سیاست زبانی رژیم پهلوی یک موفقیت بزرگ محسوب می‌شد و انتظار می‌رفت که با اجرای این ماده، راه برای

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اولین قانون اساسی است که در آن به مسئله زبان رسمی و دیگر زبان‌های کشوری اشاره شده است. در قانون اساسی مشروطیت که تا پایان دوره پهلوی معتبر بود، هیچ اشاره‌ای به زبان یا زبان‌های رسمی نشده بود؛ اما گردانندگان حکومت پهلوی با صدور بخشنامه‌هایی مغایر با مفاد قانون اساسی مشروطیت، رسمیت زبان فارسی و ممنوعیت دیگر زبان‌ها را اعلام نمودند.

زبان فارسی برای اولین بار پس از تأسیس جمهوری اسلامی در قانون اساسی به‌عنوان تنها زبان رسمی کشور جای گرفت. در اوایل انقلاب بحث‌های زیادی در خصوص رسمیت دیگر زبان‌های کشوری در سطح

تکمیل و اصلاح آن فراهم گردد؛ اما پس از گذشت نزدیک به چهل سال از تدوین این قانون، نه تنها تدریس زبان‌های به اصطلاح «قومی و محلی» آغاز نگردید، بلکه طرح آن نیز با مخالفت شدید برخی از مسئولین فرهنگی نظام روبرو شد و هر بار بررسی موضوع به وقت دیگری موکول گردید.

روشن است که میزان مطالبات مردم برای تدریس زبان مادری در مدارس در مقایسه با سال‌های گذشته افزایش چشمگیری داشته است. اهمیت این مطالبات به حدی است که می‌تواند میزان مشارکت مردم در انتخابات سراسری و محلی را تحت تأثیر قرار دهد و کاندیداها را وادار به دادن وعده‌هایی در این زمینه نماید.

مطالبات روزافزون مردم و وعده‌های تهی کاندیداها و منتخبین، نه تنها موجب بی‌اعتمادی جمعیت غیر فارس کشور به حکومت گردیده، بلکه نظام جمهوری اسلامی را نیز با مشکلات بزرگی روبرو ساخته است. به طوری که در انتخابات اخیر ریاست جمهوری، آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کرد که از دادن وعده‌های قومیتی خودداری شود.

از سوی دیگر کشورهای همسایه ایران گام‌های مهمی در جهت رفع مشکل زبانی کشور خود برداشته‌اند و ایران در این زمینه در جایگاه بسیار پایین‌تری نسبت به آن‌ها قرار دارد.

به نظر نویسنده این مقاله، بزرگ‌ترین علت عدم اجرای اصل ۱۵ قانون

اساسی، مفادی است که در همین اصل به آن‌ها اشاره شده است. این ماده که در خصوص رسمیت زبان و خط فارسی حاوی جملات بسیار قاطع و صریحی است، به همان اندازه در مورد زبان‌های دیگر مبهم، سست و نیازمند تفسیر است.

اصل ۱۵ قانون اساسی به صراحت اعلام می‌کند که «زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد.» در این جملات چند ایراد اساسی وجود دارد که به آن‌ها اشاره می‌شود:

نخست اینکه، در کشور چند زبانی و چند فرهنگی مانند ایران که اکثریت جمعیت آن به زبانی غیر از زبان فارسی تکلم می‌کنند و در میان آن‌ها زبان‌هایی با ادبیات غنی و پر بار وجود دارد، نمی‌توان تنها یک زبان را به عنوان زبان رسمی انتخاب کرد. در چنین شرایطی یا همانند قانون اساسی مشروطیت مسئله زبان مسکوت گذاشته شود و یا رسمیت دیگر زبان‌های اصلی رایج در کشور نیز قید گردد.

دوم اینکه، قید «خط فارسی» به عنوان تنها خط رسمی کشور نیز با روح برابری مغایر بوده و موجب برتری زبان و نادیده انگاری دیگر زبان‌ها می‌شود؛ زیرا هر زبانی دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است که لازم است الفبا و خطی متناسب با آن انتخاب و یا تنظیم شود. به عبارت

دیگر، نمی‌توان قواعد نوشتاری و خط فارسی را در زبان‌های دیگر که از نظر ساختار زبانی و ویژگی‌های نوشتاری کاملاً متفاوت است، اعمال نمود.

سوم اینک، در این اصل مشخص نگردیده که منظور از زبان مشترک چیست؟ اصطلاح زبان مشترک تعاریف متفاوت و حتی متضادی می‌تواند داشته باشد؛ بنابراین بهتر است بجای زبان مشترک از اصطلاح «زبان میانجی» و یا «زبان واسطه» استفاده گردد.

چهارم اینک، مجبوری فارسی بودن اسناد و مکاتبات و متون رسمی؛ با حقوق اولیه انسانی کاملاً مغایرت دارد. به‌ویژه در امور قضایی نمی‌توان کسی را مجبور نمود به زبانی که تسلطی بر آن ندارد، از حق خود دفاع کند. همچنین ضرورتی ندارد که قراردادهای رسمی در جوامع زبانی داخل کشور نیز به زبان فارسی باشد. نمونه‌های زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد پیش‌تر قراردادهای مختلفی به یکی از زبان‌های غیرفارسی تنظیم گردیده و از اعتبار قانونی برخوردار است. مرحوم دکتر حمید نطقی در سمیناری که در زمینه قانون اساسی ترتیب یافته بود در اعتراض به این قید می‌گوید: «چرا متون رسمی برای درک و فهم عمیق مردم نباید به زبان خود مردم نیز نوشته شود؟ چرا سندی که به زبان مادری بافهم کامل قصد تنظیم‌کنندگان آن تهیه و امضا می‌

می‌شود، معتبر و قابل‌ارائه نباشد؟ چرا حتماً به سندی که به احتمال قوی مفهوم آن به علت اختلاف زبان برای هیچ‌کدام از طرفین به‌درستی روشن نیست، بخواهیم که مردم امضا بگذارند؟ راه درست آزاد گذاشتن مردم در استعمال زبانشان در امور خویش است. راه درست آن است که زبان مرا چون جزئی جدایی‌ناپذیر از شخصیت من بپذیرند. مرا در زبانم تحقیر نکنید. از من نخواهید که اکنون نیز وقتی که وارد محفلی رسمی می‌گردم زبانم را چون چتر و پالتوی مزاحم در دم در به دربان بسپارم.»

همچنین اجباری بودن استفاده از زبان فارسی در کتب درسی نیز به معنی نفی تدریس به زبان‌های غیرفارسی بوده و با جملات بعدی این اصل نیز مغایرت دارد. این بدین معنی است که تدریس زبان‌های غیرفارسی نیز باید به زبان و خط فارسی انجام گیرد. در این صورت، تدریس زبان و ادبیات به اصطلاح «قومی و محلی»، کاملاً غیرعلمی و غیراصولی شده و عملاً یادگیری آن را امکان‌ناپذیر می‌سازد.

در بخش دوم این اصل آمده است: «ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آن‌ها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.»

این بخش از اصل پانزده نیز دارای ایرادات اساسی است که در زیر به آن‌ها اشاره می‌شود:

اولین و مهم‌ترین اشکال این قسمت از اصل پانزده این است که هیچ اشاره‌ای به نام زبان‌های «محلی و قومی» نشده و معلوم نیست که این اصل شامل چه زبان‌هایی خواهد بود. تحقیقات نشان می‌دهد که نزدیک به صد زبان با تعداد گویشوران کم‌وزیاد در ایران وجود دارد که بخشی از آن‌ها دارای ادبیات کتبی و بخش دیگر فاقد آن هست. زبان‌های ترکی، کردی، عربی، ترکمنی، بلوچی و گیلکی از جمله زبان‌هایی هستند که مجموع گویشوران آن‌ها بیش از پنجاه درصد جمعیت ایران را تشکیل می‌دهند و دارای ادبیات کتبی می‌باشند. شاید بتوان زبان لری را نیز جزو این گروه قرارداد؛ بنابراین در وهله نخست اولویت با زبان‌هایی خواهد بود که دارای دو ویژگی مذکور، یعنی جمعیت گویشوران و زبان نوشتاری باشد. در این صورت لازم بود که در اصل پانزده قانون اساسی ضمن اشاره به زبان‌های فوق‌الذکر، محافظت از سایر زبان‌ها نیز به‌عنوان بخشی از وظایف فرهنگی دولت مطرح می‌گردید.

همچنین اصطلاح زبان‌های «محلی و قومی» نیز در ایران به دلیل اجرای سیاست‌های تبعیض‌آمیز، انکار و تحقیر و همسان‌سازی زبانی دارای بار منفی است. باین‌حال اگر اصراری بر بکار بردن این اصطلاح وجود داشته باشد، بهتر است مشخص شود که کدام زبان محلی و کدام زبان قومی و یا محلی - قومی است.

برای مثال زبان بلوچی جزو زبان‌های محلی است که در منطقه مشخصی از کشور کاربرد دارد، اما زبان ترکی علاوه بر اینکه در منطقه آذربایجان رایج است، در بخش‌های مختلفی از کشور، از جمله تهران، شیراز، اصفهان، خراسان و غیره نیز دارای تعداد زیادی سخنور می‌باشد و در نتیجه جزو زبان‌های محلی - قومی محسوب می‌گردد؛ بنابراین این زبان نه تنها در آذربایجان بلکه در سایر مناطق ترک‌نشین نیز باید تدریس شود.

در ادامه این اصل تنها «تدریس ادبیات» زبان‌های «محلی و قومی» مجاز شمرده شده است نه تدریس زبان و ادبیات آن‌ها. بدون شک تنظیم‌کنندگان این اصل، قادر به تشخیص تفاوت زبان و ادبیات بوده‌اند، اما بنا به دلایلی که تقریباً بر همه واضح است، عمداً با تدریس زبان مخالفت کرده‌اند. «تدریس ادبیات» بدین معنی است که شعرا و نویسندگان ترک و کرد و عرب و بلوچ و ترکمن و... باید به زبان فارسی معرفی شوند؛ و این نه تنها هیچ کمکی به زبان‌های غیرفارسی در ایران نخواهد کرد، بلکه تأثیر و نفوذ زبان فارسی بر ادبیات سایر زبان‌ها را نیز افزایش خواهد داد. اما به‌یقین می‌توان گفت که بزرگ‌ترین اشکال اصل پانزده قانون اساسی این است که تدریس ادبیات قومی و محلی آزاد گذاشته شده و دولت از پذیرفتن مسئولیت این امر مهم سرباز زده است.

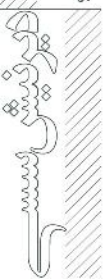
از آن به زبان مادری و یکی از زبان‌های فارسی یا ترکی خواهد بود. مطبوعات و رسانه های گروهی باید در خدمت گسترش زبان و فرهنگ‌های قومی و ملی قرار گیرد. حفاظت و حمایت از سایر زبان های رایج کشور جزو وظایف دولت می‌باشد.

طبق اصول دیگر قانون اساسی، آموزش و پرورش تا دوره دبیرستان جزو وظایف دولت می‌باشد. باین وجود معلوم نیست که چرا دولت خود را تنها موظف به تدریس و تقویت زبان فارسی دانسته و سرنوشت سایر زبان‌ها را به حال خود رها کرده است. اگرچه در عمل نه تنها تدریس ادبیات قومی و محلی در مدارس آزاد نبوده، بلکه هر اقدامی در این زمینه نیز با برخورد تند مسئولین مواجه گشته است.

با توجه به توضیحات فوق که بدون شک می‌توان اشکالات دیگری نیز بر آن وارد نمود، می‌توان نتیجه گیری نمود که اصل پانزده قانون اساسی در واقع باهدف تقویت زبان و خط فارسی و جلوگیری از پیشرفت سایر زبان‌ها تنظیم شده و با لحنی فریبنده راه را برای فارسی‌سازی بهتر و از میان بردن زبان‌های غیرفارسی فراهم می‌سازد.

بنابراین است ضروری است که اصل پانزده قانون اساسی در اسرع وقت تغییر یافته و مجدداً متناسب با واقعیت جامعه ایران و مطابق با حقوق اولیه انسانی تنظیم گردد. پیشنهاد می‌شود که این اصل به شکل زیر مورد اصلاح قرار گیرد:

زبان‌های فارسی، ترکی، عربی، کردی، ترکمنی و بلوچی؛ زبان های رسمی کشور می‌باشند. تدریس در مدارس تا پایان دوره ابتدایی به زبان مادری و پس

مجید جوادى (آراز)

آذربایجان ایله تهران آراسیندا دویغوسال قیریلما و سیاسی طلاق

بوگون ایران آدی وئرلین جغرافیادا تورکلر مین ایلدن چوخ حؤکوم سوروبلر. بوتون بو سوره بویونجا تورکلر میلیتچیلیک و یا طایفاجیلیق دوشونجه و روحیه سینه هئچ بیر احتیاج گؤرمه ییبیلر. تورکلر داها چوخ امپراتورلوق روحیه سینین گرگی اولاراق دولتین بقاسینی تمل آلیب و بوتون ائتئیکی عنصرلاری لازیم اولدوغونجا خدمته آلیبلار. بو اوزون حاکمیت سورجی سونوجوندا بوتون بو جغرافیادا یاشایان تورکلرده اؤز للیکلده آذربایجان تورکلرینده بو توپراقلارا و مرکزی یؤنتیمه گؤره بیر صاحیبیلیک و منیمسه مک حیسی یارانمیشدی. اؤز نك اولاراق بیز صفویه و یا قاجاریه زامانینا باخدیییمیز زامان گؤروروک کی تورکلر هم اؤز آنا وطن لرینی مدافعیه ائدی لر هم مثلاً بصره کؤفرینین (خلیج) ساحیللری و بندرلرینی مدافعیه ائدی لر، چونکو اورالاری اؤز امپراتورلوقلارینین توریاقلاری اولاراق گؤرورلر.

بیز گؤروروک مشروطه انقیلابیندا و شیخ محمد خیابانی حرکتی دؤنمینده کی تهراندا ساراییندا حله تورک سلاله سی حاکیمدیر، گونئی آذربایجان و اؤز للیکلده تبریز مرکزی دؤولتی زورلادا اولسا ایصلاح ائتمگه چالیشیر. بو دؤنمده آذربایجان آیریجا بیر «مملکت» اولاراق اؤز ونو اداره ائتمک ایسته سه ده (کی اونون ان اچیق ثبوتو آذربایجانین زورویلا ایلک آنا یاسایا قویولان ایالت و ولایت انجمنلری قانونو و شیخ محمد خیابانین قوردوغو اؤز زک (مختار) یؤنتیمدیر)، یئنه ده آذربایجان اؤز مقدراتینی تهراندان تامما آیری گؤرمور چونکو تهراندا کی تورک دؤولتینی اؤز ونه عاید بیلیر.

يالنيز شمسى ۱۳۰۴ (میلادی ۱۹۲۵) ایلینده گونئی آذربایجان و اۆلكه نین باشقا بۆلگه لرینده کی تورکلرین مقدراتی دگیشدی. بو ایلده بؤیوک بریتانیانین بیر نقشه سی اولاراق قاجار تورک دۆلتی اقتداردان ساقط اندیلدی و یئرینه رضاخان میرینج شاه تعیین اندیلدی. رضاخان رتبه سیز بیر عسگر اولماقدان سپه سالارلیغا، اوردان حرب ناظرلیگینه و اوردان دا شاهلیغا یوکسلدیلن بیر شخص ایدی و اونو اوچونده اؤزونون جیددی بیر بیلگی و کولتور بیریکیمی یوخ ایدی و تماما خارجی گوجلر و پان ایرانیست دوشونورلرین فیکرلرینین ائتکی سینده ایدی. رضاخانا سونرادان پهلوی سوی ادی وئریلدی و او گونهدک رسمیتی اولمایان «ایران» ادى رسما اۆلكه و دۆلتین ادى اولاراق تعیین اندیلدی.

آرتیق تورکلر اۆلكه ده حاکیم یوخ محکوم میلّت دوروموندا ایدیلر. گونئی آذربایجان بیر سؤمورگه کیمی گؤرولمکده و هر آنلامدا یوخ اندیلمگه چالیشیلیدی. اۆلكه ده تورک دیلی، کولتور، مدنیتی و حتی سیاسی و اقتصادی یاشامی اوزینده قیریجی بیر باسقی قورولموشدو. آذربایجان هر معنادا بیلینجلی شکیلده آشاغی چکیلیدی. بو دؤنمده آذربایجانین جغرافیاسی و تاریخی اثرلری بئله تحمل اندیلمیردی. آذربایجان مملکتی چوخ سایدا کیچیک ادارى بیرملره بؤلوندو و هر بیرینه آیری-آیری اَدلار وئریلدی و بئله جه بیر چوخ آذربایجان تاریخی تورپاقلارینین اوستوندن آذربایجان ادى قالدیرلمیش اولدو. چوخ سایدا تورکجه جغرافی اَد دگیشدیریلرک فارسجالاشدیریلدی. رضاخان زامانیندا تبریزده چوخ سایدا تاریخی اثر کهنه بینا ادى ایله ییخیلیب محو اندیلدی. حالبوکی بو سارایلار و بینالار تعمیر اندیله بیلر و ساخلانا بیلردی، نئجه کی فارس شهرلرینده ائله اولدو.

اۆلكه ده یاشایان تورکلر، اؤز لیکلده گونئی آذربایجان تورکلری چوخدا اوزون سورمه دن آرتیق حاکیم دنگیل، محکوم ملت اولدوقلارینی آنلاماغا باشلادیلار. ۱۳۲۰ گونش ایلینده، یانی پهلوی حؤکومتینین قورولماسیندان ۱۵ ایل سونرا تبریزده قورولان «آذربایجان جمعیتی» نین یابانلادیغی «آذربایجان» قازئته سی بو دوشنجه نی اچیقجا اورتا با قویوردو. آذربایجان قازئته سی اچیقجا مشروطه انا یاساسینین اوبقولانماسی گرکدیگیندن یازیردی. بو قازئته تورکجه یازماق سنتینی یئئیدن احیا ائتمیش و صفحه لرینین یاریسینی تورکجه یازیلار ا بیرمیشدی. آذربایجانین دیلینین تورکجه اولدوغو اچیق ایفاده اندیلردی و هر ساینین سونوندا آنلاملی بیر تورکجه کاریکاتور یایینلانیردی. بو تهرانا اچیق بیر ساو ایدی.

۱۳۰۴ ایلیندن سونرا آذربایجاندا باش گؤسترن خالق حرکتلرینده مرکز دن اوزاقلاشما و مرکز قاچ (گریز از مرکز) اگیلمی گؤرونمکده دیر. ۱۳۲۴ آذربایجان میلی حؤکومتی، ۱۳۵۸ مسلمان خالق پارتیسی و ۱۳۷۰ ایللریندن باشلایان آذربایجان میلی حرکتینین چاغداش فازیندا مرکز قاچ اگیلمی اچیقجا اؤزونو گؤسترتمیشدیر. دئمک اولار، قاجار دۆلتینین ییخیلیب یئرینه پهلوی رژیمینین قورولماسی، گونئی تورکلوگو اوچون بیر قیریلما و دؤنوش نقطه سی اولدوغو کیمی، آذربایجان خالق

حرکتلرینین عمومی یۆنلیمی اچیسیندانا بیر دؤنوش نقطه سیدیر. یالنیز یئری گلمیشکن وورغولاماق گر کلیدیر، مشروطه انقیلابی داخیل اولماقلا، گوئی آذربایجان چاغداش تاریخینین خالق حرکتلرینین هامیسیندا، دؤرد اورتاق اؤزلیک واردیر. زامنین شرطلرینه گؤره بو اؤزلیکلرین اویقولاما طرزى فرقلی اولسادا بو تمل اؤزلیکلر هر زمان اولوبلار. بونلار؛ قانونچولوق، اؤزگورلوکچولوک، چاغداشچیلیق و اؤز مقدراتینا حاکیم اولماق ایستگیدیر.

بو یازنین قونوسو اولمادیغی اوچون بو اؤزلیکلرین اچیقلاماسینا گیرمگه گرک یوخدور. سادجه بونو ایفاده ائتمک یئرلی اولاردی کی اؤز مقدراتینا حاکیم اولماق ایستگی مشروطه انقیلابیندا ایالت و ولایت انجمنلری قانونو، شیخ محمد خیابانی حرکتینده آزاد ایستان حؤکومتی، دمکرات فیرقه حرکتینده میلی حؤکومت شکلینده، مسلمان خالق پارتیسی حرکتینده ایالت و ولایت انجمنلری قانونون ایجراسی ایستگی و چاغداش آذربایجان میلی حرکتی زامانیندا دا سئلف دئترمیناسیون (حق تعین سرنوشت) حاققی ایستگی شکلینده اؤزونو گؤستریمشدیر.

آذربایجان تورک میلتی مشروطه انقیلابیندان باشلاماق اوزره تهرانا دردینی آنلاماق ایستهدی. آذربایجان هر فرصته ایفاده ائتدی کی من قانون حاکیمیتی، اؤزگورلوک و چاغداش بیر یاشام ایسته بیرم؛ و هر فرصته دئدی کی منیم اؤزومه خاص اؤزلیکلریم وار، من بیر میلتیم و اونا گؤرده اؤز مقدراتیما حاکیم اولماق ایسته بیرم، ایستر ایرانین ایچینده و یا ایستر ایرانین ائشیگینده؛ اما تهران هئچ واخت آذربایجانى آنلاماق ایستهمهدی و هر دفعه سینده آذربایجانى اؤز قانیندا بوغدو. آذربایجانین بوتون خالق حرکتلری استثناسیز تهران طرفیندن قانلا باسدیریلدی و هر دفعه سینده تهران ایصلاح یئرینه؛ سیاسی، اقتصادی، کولتورل و داها بیر چوخ آچیدان آذربایجانا باسقیلارینی آرتدیردی؛ و البته بوتون بو مدت بویونجا آذربایجان فیکرسل و دویغوسال اولاراق تهران دان آددیم آددیم اوزاقلاشدی.

گونوموزده ایراندا اصلاحات آدیندا بیر حرکت وار. بو حرکت گویا ایرانا دمکراسی گتیرمک ایسته بیر. باخما یارق کی اسلام رژیمینین توتالیتیر بایسیندان دولایی ایرانین اؤزونه ده چوخ بیر شئی قازاندیرا بیلمه ییب اما آذربایجانا اصلا و اصلا بیر شئی قازاندیرماییب. بو جریانین آذربایجانا بیر شئی قازاندیرماسینین قارشى سیندا ایکی اؤنملی انگل وار. بیرى اسلام رژیمینین توتالیتیر و دیکتاتور ذاتیدیر کی عملاً هر جور تغییر و اصلاحین یولونو اولدن کیسبیدیر؛ و ایکینجیسی اصلاحتچیلارین اؤزلرینین شوونیست ذهنیتلری و آذربایجانا بیر سؤمورگه کیمی باخماقلاریدیر. دوشونون کی بو اینسالار هله تورک کلمه سینى تلفظ ائتمک ایستهمه ییرلر و تلفظ ائتمگه مجبور اولاندادا اکراه ایله تلفظ ائدییرلر. بو شخصلر تورک انسانینا نجه بیر حاق تانییا بیلرلر!؟

ایراندا اصلاحاتین بیرینجی دؤوره، یانى خاتمی نین ۸ ایلیک اقتدارى تماماً باشا رسیز

کنجىدى و عملاً ھىچ بىر سونوجو اولمادى. خاتىمى نىن وئردىگى مدنى توپلوم شىعارى گرچكلشمەدى.

اصلاحتاين ايکينجى دۇرو ايسه روحانى دۇلتى ايله باشلادى. روحانى آذربايجان تورک ميليتينه اوچ مشخس سۇز وئردى. او دندى اورمو گۇلونو قوروماقدان قورتاراجاييق، «تورک دىل قورومو» اچاجاييق وديگر فارس اولمايان خالقلارلا بيرگه تورکلرينده آناديلينين تحصيلى اوچون ايمكان ياراداغاغيق؛ اما عملده بو اوچ سۇزون ھىچ بىرى گرچكلشمەدى. اورمو گۇلو ياغينليقلارين آرتماسيندان دولايى قيسما تئبيت اولدو. اوزمانلارين دندىگينه روحانى دۇلتى اورمو گۇلو اوچون قورتاريچى سايبلا بيله جک ھىچ بىر جيددى آدديم آتمادى. تورک دىل قورومو يئرينه «آذربايجان کولتور و ادبيات قورومو» آدیندا، نه اولدوغو و نه ايش گۇردوگو بللى اولمايان بىر شئى آچيلدى. روحانى تيريز بيليم يوردوندا آچديغى تورک دىلى بۇلومو ايله آذربايجان تورک ميليتينه وئردىگى آنا ديلده تحصيل سۇزونو توتدوغونو ادعا ائتدى. حال بو کى بيليم يوردلاريندا کى دىل بۇلوملرى دونيانين هر يئرينده اولان بىر شئى دىر، ميشال اوچون آمريکادا بىر بيليم يوردوندا چين دىلى بۇلومو وارسا او دئمک دئييل کى آمريکا دۇلتى آمريکا خالقينا چين دىلى اؤگردير. روحانى زامانيندا ايقتصاددا اولدقجا پيسلشدى و ايراندا ياشايان بوتون خالقلار داھادا يوخسوللاشدیلار، اکونوميک آيرى سئچکيلک داھادا آرتدى.

روحانى ايکينجى جمهور باشقانليغىنى پروپاقانداسيندا بيرينجى دؤنمده وئردىگى سۇزلىرى اجرا ائتديگىنى ادعا ائتدى و داھادا بىر سوز وئرمەدى. روحانى ايکينجى دؤنمى اوچون سادجه ايقتصادى سۇزلىر وئردى و اؤرنک اولراق دئدى که اورمو-تيريز دمير يولو انشا ائديلجکدير.

روحانى نىن آذربايجان تورک ميليتينه کولتور و کيمليگى ايله باغلى يئنى سۇز وئرمەمەسينين ايکى اساس سببى وار. بىرى بو کى ايران اسلام جمهوريتينين دىنى ليدرى على خامنه‌اى جمهور باشقانليغى آدابلارينين ائتنيکلرين دىل و کولتورو قونوسونا گيرمەمەلرى اوچون آچيق امير وئردى. ايراندا خامنه‌اى نىن امرى هر بىر ياسادان اوستون اولدوغو اوچون رژيم ايچينده کى ھىچ کيمسه اونا رغما بىر ايش گۇره بيلمز. ايکينجى دليل ايسه بودور کى روحانى و اونون منسوب اولدوغو دوشونجه آخيمي آغير بىر فارس ميليتچيگى اگيليمينه صاحبيديلر و اصلينده خامنه‌اى نىن ائله فرمان وئرمەسى اونون ايشيني راحتلادى. چونکو سوؤزده ايليملى و دمکرات اولان روحانى و اونون آخيمي اوچون يالاندىن سۇز وئريب عمل ائتمەمکدن ايسه گوناھى تامامى ايله خامنه‌اى نىن بويوندا آتماق داھاراھات و بدلسيزدير.

بو آرادا روحانى ايکينجى جمهور باشقانليغى سئچکى کامپانياسى ائناسيندا سیراسييبلا اورميه، تيريز، زنجان و اردبيل اولماق اوزره آذربايجانا دۇرد سفر ترتیب ائتدى. بو سفرلرين دۇرندەده روحانى آذربايجان تورک ميلتى و اؤزليکله گنجلرين نئت و کسگين توتومو ايله قارشيلاشدى.

گنجلرینین نئت و کسگین توتومو ایله قارشیلانمیشدی. آذربایجان تورک میلیتی ایصرارلا و گئنیش میقیاسدا میلی ایستکلرینی شعارلار و بانکاردلارلا دیله گتیردی. آذربایجان تورک میلیتی آچیقجا گؤستردی کی تورک کیملیگی اونون اساس مسئلهلریندن بیریدیر و بو کی آذربایجان روحانی نین و مرکزین نه دوشوندوغو و سیاسی اگیلیمینین نه اولدوغو ایله اساساً ایلگینمیر و اؤزونون سؤزو وار.

روحانی نین سون سفری بیر دفعه داها گؤستردی کی تهرانین آذربایجانین ایستکلری ایله باغلی دیه جک هئچ بیر سؤزو و وئره جک هئچ بیر وعده سی یوخدور و روحانی آچیقجا وئره بیله جکلری نین وئردیگینی سؤیله دی. آذربایجان ایسه آچیقجا بیان ائندی کی تهراندا دوام ائدن سؤزده اصلاحات و اصولگرا آخیملارین مارقاقلاری ایله اصلا و اصلاً ایلگینمه ییر و آذربایجانین اؤز مارقاقلاری وار دیر.

آذربایجان یوز ایلدن آرتیق دیر کی دردینی تهراندا انلاماغا چالیشیر؛ مشروطه ایله، خیابانی حرکتی ایله، آذربایجان دمکرات فیرقه سی ایله و مسلمان خالق پارتیسی ایله؛ اما تهران ایصرارلا آذربایجانین دردینی و سؤزونو انلاماق ایستهمه ییر و هر دفعه سینده آذربایجاننی قانلا باسدیر بیدیر. گونوموزده آذربایجان میلی حرکتین چاغداش فازی او قدر بؤیوب و او قدر خالق ایچینده بایلیب کی سسی بوتون دونیانی بورویوب و آذربایجانین خالق سسینی ائشیتمه یین قالمایب. البته آذربایجانین سسینی تهراندا ائشیدیدیر. بونو انلاماق هئچه چتین دئییل. یالنیز گؤرورک کی آذربایجاندا بیر خالق حرکتی، بیر آفت و یا بیر مصیبت باش وئردیگنده تهراندان و ایراندان (فارس خالقیندان) جیدی بیر دستک گلیمیر. نجه کی فارس بؤلگه لرینده باشانان سیاسی اولایلاردا آذربایجاندا بیر دستک اولمایب، کی یاشیل حرکت اونون ان باریز اؤرنگی ایدی. نه یازیق کی تهرانین آذربایجانین ناراضی چیلیغینا و شکایتلرینه جوابی سیاسی تصفییه، داها چوخ ایقتصادی و سیاسی تبعیض، یالان وعده و امنیتی باسقی و تهدیددن باشقا بیر شئی اولمایب؛ و روحانی نین آذربایجانا سون سفری آچیقجا گؤستردی کی نه سؤزده اصلاحاتچیلارین و نه رژیمین آذربایجانا وئرمک ایسته دیکلری هئچ بیر امتیاز یوخدور.

بو ارادا ایلگینجی بودور کی فارس آیدینلاری و رژیمه مخالف فارس سیاسی چئورهلری آذربایجانا قارشی توتوم سرگیلمکده رژیمدن داها دا ایره لی گندیرلر و داها کسگین قارشی دورولار. رژیمه قارشی اولان فارس مندیاسی و فارس سیاسی قورولوشلاری سون زمانلاردا آذربایجان و تورک قارشیتی توتومونو اولدوقجا آرتدیریب و آذربایجان (گونئی و قوزئی) و تورکیه دوشمانلیغینی آرتیق گیزی دئییل آچیق شکلیده یورودور. رژیمه مخالف فارس مندیاسی ایندیلیکده ایشغالچی ارمنستان دؤلته، پ.ک.ک. کیمی ترور اؤرگوتلری و تورکلره قارشی کیم و نه وارسا دستکله مکده دیر. بو او نمکدیر کی تهران دئدیگیمیز زامان سادجه رژیم دئییل بلکه بوتون فارس سیاسی چئورهلری و البته مندیاسی نظرده توتولمالیدیر.

نه یازیق کی بو دورومدا بوتون ظواهر و شواهد گؤستریر کی آذربایجان ایله تهران آراسیندا بیر دو یغوسال قیریلما یاشانمیش و حتی تاماملانمیشدیر. بو لحظه آذربایجان ایله تهرانین سیاسی بیرلیگینی بیر طرفلی زور و سیلاح گوجو ساغلا بیر و آیدیندیر کی بو زور و سیلاح گوجو اور تادان قالخدیگی آندا دو یغوسال قیریلمانین بیر منطقی سونوجو اولراق سیاسی طلاق سورجی باشلا یاجاقدیر.

البته بو سیاسی طلاق سورجینین نه کیمی سونوجلار اور تایا چیخاردا بیلجه گی آیریجا بیر قونودور کی اوزینده آیریجا دورماق لازیمدیر.

سون اولراق بونو ایفاده ائتمک لازیمدیر کی سیاسی طلاق سورجین سونوجو نه اولورسا اولسون اونون اجراسینین ان دوغرو و ان مدنی مکانیسمی صلاحیتلی اولوسلار آراسی مرجعلرین گؤرتیمی آلتیندا گنچیریلجهک بیر فراندومدور.

ماناس جاملی

«گوئئی آذربایجان میلی تورک حرکتی» و ائورنسل حقوق نرملاری

آذربایجان میلی تورک حرکتی و یا سون ایللرده (ان آزیندان میلادی ۹۰-جی ایلردن، یانی قوزئی آذربایجانین باغیمسیزلیغیندان سونرا) سیاسی-جغرافی نندلرسونوجو «گوئئی آذربایجان میلی حرکتی» و یا داها دوغروسو «گوئئی آذربایجان میلی تورک حرکتی» آدیلا تانیملادیغیمیز حرکتین، البته چئشیدلی یؤنلرینی آراشدیرماق قوشقوسوز اولدوقجا اؤنملی بیر گرکللیکدیر. بو قیسا یازیدا «آذربایجان میلی تورک حرکتینین» تاریخسل گلیشیم و ایدئولوژیک دایاناجاغینا باخمایارق، یؤنتم و یول خریطه سی باخمیندان، البته ایدئولوژیک سؤیلملرینه اویغون اولارق، سیغینا بیله جگی و حاقلی سؤیلم و ایستکلرینی داها آنلاشیلیر بیر شکیلده ائورنسل حقوقنرملاری چرچوسینده ایفاده ائده بیله جگی گرکللیغینین التی چیزله رک اله آلینمیشدیر.

«گوئئی آذربایجان میلی تورک حرکتی» چرچوسینده، بیریسئل و یا اؤرگوتسل اولارق ایللردیر جانلا و باشلا چالیشان میلی حرکت منصوبلاری بیر سیرا بعضا یازلمامیش گنل نرملارا ایناندیقلاری دارتیشیلمازدیر. باخمایارق حرکت ایچینده یؤنتم اولارق فرقلی باخیشلاردا وار.

گلجکده قورولاجاق اولان سیاسی سیستمین تام لائیک و سکولار و عینی زاماندا ایرلی دموکراتیک بیر سیستم نرملارینا، اویغون اولماسی، «گوئئی آذربایجان میلی تورک حرکتینین» هر بیر اویه سینین آرزوسو و اوغوندا چالیشدیغی غایه لردیر. آنجاق از دا اولسا بیر سیرا کسیملر ایران اسلام جمهوریتینین سیاسی پلاتفورموندا چالیشماغا و باشاری ائده ائتمگه اومیدلی لر.

البته بو بیر سیاسی یونتئم کیمی دیرلندیریله بیلر آنجاق بو آشامادا دوغرولار و یانیشلار، هله بؤلگه نین بو چالختیلی اتمسفرینده آشیری شکیلده سونجلا دوغوراجاغی اوچون داها دیققلی و عاغیلجی داورانماغی ایجاب آنده ر. میلی حرکت، ایران ایچ سیاستینده، سیاسی طرفلردن بیر کیمی آلقیالیب و یاسال رول آلیب و باشاری الده ائتمه سی و یا تام ترسینه قرار وئرمه سی اوچون، دوغرودان اوسیاسی سیستمین یانی او اولکله نین حقوق سیستمی و اونون بیزیم داشیدییغیمیز ایلکه لرله یاخینلیق و اوزاقلیق دوزئینه باخیب دیرلندیمه میز قاچینیلمازدیر.

آچیق و اؤزت اولاراق، ایکی حقوق سیستمی ایله قارشى قارشى اولدوغوموزو گؤرمکده ییز. بیرسی ایران اسلام جمهوریتی حقوق و یاسالاری و اؤبورو ائورنسل حقوق سیستمی. نه ایله قارشى قارشى اولدوغوموز و هانکی حقوق سیستمین ایچینده اولدوغوموز دوروما و ایستکلریمیزی قارشىلاماسینی انلامامیز اوچون قوشقوسوز، سؤزفونوسو ایکی سیستمی و ایلکه لرینی تانیماق گرکلی و قاچینیلمازدیر.

اؤزت اولاراق ایکی سیستمین بیر بیرى ایله اساس ایلکه سل فرقلرینی قیسادا اولسا آراشدیرماق و قرار وئرمک، «گونئی آذربایجان میلی تورک حرکتینین» گلجه گه یونلیک یؤنتم و آماج اولاراق اولدوقجا اؤنملی دیر. بو ایلکسل فرقلری آنلاماق و قاوراماق اوچون حقوقچو اولماغا دا آیریجا گرک یوخدور.

ایران اسلام جمهوریتینین ایلک قورولوش آیلاریندان رسمی شکیلده دوغرودان آیت الله خمینین دوشونجه لری، آریلاری و ایستکلری اساسیندا دوزنله نن انا یاسا و عادى یاسالارین تام اولاراق اسلام دینی و امامی شیعی مکتبی و ولایتی فقیه ایلکه لرینه دایاندریلدیغی دانیلماز بیر گرچکدیر. ایران انایاساسی و باشقا عادى یاسالار بو دوغرولتودا سونسوزا قدر دیشمه مک اوزره دوزنلنمیش و یورورلوگه قویولموشدور. انایاسانین ۲ - جى ماده سیندن باشلاپاراق ایران اسلام نظامینین اسلامى-شیعی حکملى و ایلکه لری اساسیندا اولدوغو آچقجا بلیرتیلیمیشدیر. اؤزلیکله انایاسانین ۴- نجو ماده سینده بوتون یاسالارین و مدنى، جزایى، مالی، اقتصادى، ادارى، فرهنگى، نظامى، سیاسى و باشقا قانونلارین اسلامى دیرلر اساسیندا اولمازورولوغونون اولماسینین آلتی اؤنمله چیزیلیمیشدیر. انایاسانین ۶ - جى ماده سینده، اؤلکه ایداره سینین سئچیمله دایاندریلدیغینا باخماپاراق، بیر اؤنجه کی ماده یانی ۵ - جى ماده، ولی فقیه و امامت منصبینی اؤلکه ده یاسالاشدیرمیشدیر.

ساده جه انایاسا دئیل بلکه بوتون جزایى-مدنى قانونلار بو ایدئولوژیک و مکتبی قانونلار اساسیندا دوزنلنمیش و اجرا اولونماقدادیر. بویازی البته ایرانین اؤزونه اؤزل حقوق سیستمی، انایاساسی و باشقا قانونلارینی حقوق بیلمی باخیمیندان آراشدیرماغی آماجلامیر آنجاق ایدئولوژیک و مکتبی بیر سیستم اولدوغونون آلتینی چیزمک و خاطرلانتماق ایسته بیر.

«گونى آذربايجان مىلى تورك حركتى» سۆيملر و ايستكلرينه اوبغون اولراق بو سيستم ايجينده هانكى ياسالار چرچوه سينده چاليشماق ايسته ديگيني تانيماي و بيلمه ليدير. حركتين ايچ و اتشيك بويوتلارينين ان آزيندان يۇنتم اولراق فرقليليك داشيماسى آنلاشيلير، دوغال و حتى گركليدير آنجاق ايلكه لر قونوسوندا اوست سطرلرده ده آنلايتلديغي كيمي ديشمز ايلكه لر ين اولدوغونو و بو ايلكه لر ين ائورنسل قانونلارلا نه قدر اوست اوسته دوشدويو مسئله سى آراشديريلمالي و قافا يورولماليدير.

ايران اسلام جمهوريتى حقوق سيستمينه قارشين، ايكينجى دونيا ساواشيندان بويانا قورولان بىرلشميش ميللتر طرفيندن توم اؤلكه لر ين اجماعى و اشتراكيبلا يازى حالينا گتيريلن ائورنسل انسان حاقلارى و ايرلى حقوق سيستى قوشقوسوز چاغيميزدا ايرلى حقوق سيستى آنلايشينين ان بليرگين اؤرنگيدير.

بيريسل انسان حاقلارى و انسان توبولوقلارينا يۇنلىك اؤن گورولن اؤزگورلوك آنلايشى و دئتالى آنلايتم شكلى «گونى آذربايجان مىلى تورك حركتى» و دونيادا جريان ائدن اوخشار اؤزگورلوك حركتلرينين ان آزيندان ايلكه سل اولراق سيغينايبلجه گى حقوق سيستى دير دئيه آقيلانايبلر.

گونى آذربايجان تورك توبولومونون بو اشامادا اؤز مىلى اراده سيني اورتايا قويوب، سياسى اقتصادى باغيمسيزليغيني الده ائتمه حاقي و ايستگى، بىرلشميش ميللترلين ۱۹۶۶-نجى ايلده اورتايا قويدوغو مدنى و سياسى ميثاقيندا اچيقجا اؤن گورولموش و حاقلى تانينميش. سؤزقونوسو آنلاشمانين اؤن سؤزونده انسان حاقلارى سؤزلىشمه سينده يغر آلان ايلكه لر بىر داها وورغولاناراق انسانين ذاتى حيثيتى نين و اتشيت حاقلارينين تانينماسينين دونيادا عدالت و باريشين اساسى اولراق قبول ائديلميش. آنجاق ايلك ماده ده توم ميللترلر اؤز مقدراتيني بليرلمه حاقي شرطسيز و قوشولسوز اولراق تانينميشدير.

«بوتون ميللترلين باغيمسيزلىق حاقي واردير. اونلار بو حاق واسيطه سى ايله، اؤز سياسى، اقتصادى، اجتماعى و كولتورل گليشمه دوروملاريني اؤزگورجه بليرلر.» بىرلشميش ميللتر سازمانى، مدنى - سياسى حقوق آنتلاشماسى، ماده ۲، ۱۹۶۶)

بو آنتلاشما عيني زاماندا ميللترلر اؤز اقتصادى و يئرآلتى و يئراوستو ثروتلرينى ايسته ديكلىرى شكيدله قوللانماغا يۇنلىك حاق تانيميش و سياسى، اقتصادى، كؤلتورل و... باغيمسيزليغى بىر حاق كيمي تانيملايمشدير.

چاغيميزا قدر بىر چوخ ساواشلارين و توبلو اؤلوملرين دين، مذهب، سوي و ديل ايريمي كؤكنلى اولدوغونو نظره آلدغييميزدا انسان حاقلارى سؤزلىشمه سينين و مدنى - سياسى حقوق آنتلاشماسينين نه دنلى اؤنملى اولدوغو داها دا آنلاشيلير قيليير.

«گۆنئی آذربایجان میلی تورک حرکتینین» ایلکه و ایستکلری قوشقوسوز چاغیمیزین مدرن انلایشینا و ایرلی حقوق سیستمینه اویغوندور و اولمالیدیر. انسان حاقلاری، کولتورلر و دیلر و اقتصادی-سیاسی انشیتسیزلیک، قادین و اوشاقلار قونوسوندا ایرلی گۆروشو و حاقلی توتومو داها دا بلیرگینلشره ک یازیلاردا و گۆرسل و انشیتسل شکیلده هم میللتیمیزه و هم دنیا دقتینه یئتیریلمه لیدیر. قوشقوسوز گۆنئی آذربایجان تورک میللتینین و البته بوتون میللتلرین ذاتی اولاراق ایرلی بیر دموکراتیک و لائیک سیستمده یاشاما حاقی واردیر و اولمالیدیر. «گۆنئی آذربایجان میلی تورک حرکتی» بو گرچکلری نظره آلاق ایلکه، یؤنتم و هدفله دیگی آماجلا اولاراق سؤیلملری و ایستکلرینه ان اویغون یول خریطه سینی سئچمیشدیر و سئچمه لیدیر.

علی اصغر حقدار

تورکان ایران و تورکولوژی

«تورکولوژی» یکی از رشته‌های آکادمیک شرق‌شناسی است که دارای روش، نظریه‌پرداز و اصول تحقیقاتی بوده و در راستای شناخت تاریخ، زبان و هویت، آداب‌ورسوم، باورهای دینی اقوام و طایف تورکان در جهان، در دانشگاه‌های دنیا تدریس می‌شود. (برای آگاهی از رشته تورکولوژی، رک: <http://www.turkologiyayagiriş.com.tr>, Bakı, 2013).

درباره تورکان ایران از دیدگاه تورکولوژی، ترک‌شناسان ترکیه تحقیقاتی را منتشر کرده‌اند؛ **Yaşarkalafat İRAN TÜRKÜLÜĞÜ** در **Jeokültürel Boyut** (۲۰۰۵) به بررسی طایفه‌های ترک در ایران پرداخته است؛ **GÜLARA YENİSEY** در کتاب «**İRAN'DA ETNOPOLİTİK HAREKETLER**» (۲۰۰۰) کنش‌های هویت‌طلبانه تورکان و دیگر اقوام را با پیش‌زمینه‌های معرفتی و تاریخی بررسی کرده است. **Aygün Attar** در «**İRAN'IN ETNİK YAPISI**» (۲۰۰۶)، تورکان ایران را از دیدگاه قومی تحقیق کرده است.

ALİ KAFKASYALI در کتاب «**İRAN TÜRKLERİ**» (۲۰۱۰) و «**İran Coğrafyasında Türkler**» (۲۰۱۱) را در استانبول و **Recep ALBAYRAK** کتاب دوجلدی «**Türklerin İrani- YAKIN GELECEK**» (۲۰۱۳) را در آنکارا منتشر کرده است. **YALÇIN SARIKAYA** نیز در پایان‌نامه دکترای دانشگاه آنکارا «**İRAN'DA MİLLİYETÇİLİK VE BÖLGEYE YANSIMALARI**» (۲۰۰۷) که انتشار عمومی یافته است، به بررسی فعالیت‌های هویت‌طلبانه تورکان آذربایجان ایران پرداخته است. **Bilgehan Atsız Gökdağ** و **Talip Doğan** در کتاب «**İRAN'DA TÜRKLER VE TÜRKÇE**» (۲۰۱۶) بررسی کرده‌اند. **Gün Taş** در «**İRAN'IN Ulusal Bütünlüğü ve**» و **Güney Azerbaycan Sorunu** (۲۰۱۶) با رهیافت ملیت‌گرایی نوین به بررسی هویت تاریخی، بنیان‌های تئوریک و کنش‌های سیاسی تورکان آذربایجان جنوبی پرداخته است.

از محققان کشورهای غربی، آدری آلشاند در «**ترک‌های آذربایجانی**» (۱۹۹۲) از نخستین محققانی است که به مسئله آذربایجان توجه کرده است. پیش از او، سوئوچوسکی در «**شکل‌گیری هویت ملی در یک جامعه مسلمان**» (۱۹۸۷) از انکشاف هویت تورکان در آذربایجان نوشته بود. از محققان و مورخان آذربایجان نیز ویلاداد موصطافانوف در کتاب «**جنوبی آذربایجان میلی شوکور**» (۱۹۹۸) حرکت‌های ملیت‌خواهانه را تحلیل کرده است. **Nasib Nasibli** نیز در سه تألیف مستقل «**Bölünmüş Azərbaycan, Bütöv Azərbaycan**» (۱۹۹۷)، «**İranda Azərbaycan məsələsi**» (۱۹۹۷) و «**Güneyli-Quzeyliməsələlərimiz**» (۲۰۱۳) به‌صورت مستقل و از دیدگاه آکادمیک، مسائل آذربایجان جنوبی را تحلیل کرده است.

«**İran İslam inqilabından sonra Azərbaycanlıların inqilab dövründə mübarizəsi**» (1979) - **Yagane Hacıyeva** هم به تحلیل روشمند مبارزات ملی و هویتی دوران حاضر در آذربایجان جنوبی پرداخته است.

سده‌های پیش محمدمامین رسول‌زاده با نگارش «ترکان ایران» (۱۹۱۲) و احمد آقاوغلو با تألیف مقالات «ایرانیین ماضی و حالینه بیر نظر» (۱۹۱۰)، جمعیت ترک ایران را از دیدگاه ترک‌شناسی مورد پژوهش قرار دادند. سلیمان نظیف در مقاله «یتیم قارداشلاریمیز» (۱۹۲۴)، رشید صفوت با کتاب «رد پای ترک گرایبی و پان‌ترکیسم» (۱۹۳۰)، احمد جعفر اوغلو در کتاب «آذربایجان» (۱۹۴۰) و صنعان آذر (م. صادق آران) در رساله «ترک‌های ایران» (۱۹۴۲) روایت هویت طلبانه و قوم‌گرایانه‌ای از مسئله ترکان ایران را نوشته‌اند. برندا شیفر نیز در «هرزها و برادری» (۱۳۸۵ ترجمه فارسی) از دیدگاه شرق‌شناختی مسئله را به مورد آذربایجان شناسی تقلیل داده است. ریچارد کاتم نیز در «ناسیونالیسم در ایران» (۱۳۷۸ ترجمه فارسی) و دیگر مقالات مرتبط با ناسیونالیسم فارس در ایران، با همگرایی شرق‌شناسانه، مسئله ترکان ایران را به زیر سایه ملت‌گرایی در ایران کشانده است.

ترک‌شناسی هویتی با رهیافتی پسااستعماری و پسامدرنیستی را مصطفی وزیری در «ایران به مثابه ملتی‌تصوری» (۱۹۹۳)، ثابت کاشانی در «داستان‌های مرزی» (۱۹۹۹) و علیرضا صغر زاده در کتاب «ایران و چالش‌نوع-راسیسم آریانیستی و مبارزات دموکراتیک» (۲۰۰۷) ارائه می‌کنند. ضیا صدر در کتاب «کثرت قومی و هویت ملی ایرانیان» (۱۳۷۷) به مسئله حقوقی و تاریخی ملیت‌خواهی توجه داشته است. حسن راشدی در دو کتاب «ترکان و بررسی تاریخ، زبان و هویت آن‌ها در ایران» (۱۳۸۶) و «زبان ترکی و موقعیت گذشته و کنونی آن در ایران» (۱۳۹۴)، هویت ترکان ایران را در ارتباط با برنامه‌های همسان‌سازی زبانی و فرهنگی بررسی کرده است. محمد رحمانی فر هم از این دیدگاه کتاب «نگاهی نوین به تاریخ دیرین ترک‌های ایران» (۱۳۷۹) را نوشته است. رساله‌ای هم یاشار تبریزی با عنوان «ترک‌ها و ایران (موجودیت، هویت و راهمان)» (۲۰۱۱) به مسئله ترکان ایران اختصاص داده است. پایان‌نامه دانشجویی «خوانش گفتمان ناسیونالیستی در آذربایجان ایران» (۱۳۸۸) از احمدعلی مرسلی، نگاهی انتقادی به بخش آغازین حرکت ملی در آذربایجان جنوبی دارد. محمد مجید جبهه دار در «آذربای تورک-نگاهی گذرا بر فرهنگ و فضائل ترکان» (۱۳۸۹) موضوع هویتی و فرهنگی ترکان در ایران را کاویده است.

ائلدار قاراداغلی در کتاب «آذربایجان مرکزی تورکچو دوشونجه» (۲۰۱۲) از دیدگاه استقلال‌طلبی هویت‌خواهانه، مسئله را بررسی کرده است. پیش‌از این دوران، فریدون ابراهیمی با نگاه هویت‌خواهانه در «آذربایجان صحبت می‌کند» (۱۳۲۴)، از استمرار تاریخی هویت ترکان در آذربایجان نوشته بود. برای پراکندگی قومی ترکان در ایران، مجموعه چهارجلدی «فرهنگ جغرافیای ملی ترکان ایران زمین» (۱۳۵۱) از محمود پناهیان به عنوان متن کلاسیک قابل تأمل است. ایواز طاه‌ها، هویت‌طلبی را از دیدگاه فلسفی به تأمل گذاشته و بر پایه نگره‌های معرفت‌شناختی و روش‌شناسانه در «کیملیکچی سیاست باره‌سینده پاتولوژیک تئز لر» (۱۳۹۵) از چیستی و چرایی هویت در اکنونیت زیستی و فرهنگی ترکان ایران می‌نویسد. ابراهیم رضانی نیز با انتشار عمومی پایان‌نامه‌اش «(۲۰۰۵) «Traxtorlsyani»، ملیت‌خواهی استقلال‌گرایانه آذربایجان رادر راستای کنش‌های سیاسی و اجتماعی مدنی به بحث گذاشته است.

در سال‌های اخیر تألیفات علی تبریزی، محمدعلی فرزانه، حسین محمدزاده صدیق، محمدتقی زهتابی، حمید نطقی، جواد هیئت و... تحقیقات ترک‌شناسی را به‌دوراز ایدئولوژی گرایبی پیشین، در میان کوشندگان فرهنگی و سیاسی آذربایجان روزآمد کرده و غفلت تاریخ‌نگاران و پژوهندگان فارس‌زبان ایران را در محدوده‌های آغازین جبران کرده‌اند.

علی‌اصغر حقدار نیز با تدوین و تحقیق رساله رنسانس هویتی ترکان ایران ۱۳۹۵؛ چاپ دوم ۱۳۹۶؛ ترجمه ترکی استانبولی (۲۰۱۷)، ترکولوژی را مورداستفاده قرار داده و در چهار تکننگاری راجع به مدرن اندی‌شان آذربایجان، از چگونگی و چیستی و چرایی هویت و فرهنگ مدرن ترکان ایران بحث کرده است؛ جستارهای «محمدتقی زهتابی و هویت تاریخی ترکان ایران» (استانبول ۱۳۹۴)، «جواد هیئت و ترک‌شناسی هویتی» (استانبول ۱۳۹۴)، «جلیل محمدقلی زاده و انکشاف تاریخی هویت و فرهنگ مدرن ترکی» (آنکارا ۱۳۹۵) و «محمدامین رسول‌زاده و گفتمان هویت طلبی در آذربایجان» (آنکارا ۱۳۹۵)، پیشینه هویت تاریخی، سیاسی، زبانی و فرهنگی ترکان ایران را در شکل‌گیری و تحول و مدرنیسم آن ارائه نموده است.

بابک چلبیانلی

آشنایی با

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (آ.م.د.ت)

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان هم‌زمان با شب عید «یئنی ایل» یعنی ۲۸ اسفند ۱۳۸۴ طی یک بیانیه‌ای از سوی هیئت مؤسسين اعلام موجودیت کرد.

هیئت مؤسسين اعلام داشتند: «با تحلیل شرایط حساس حاکم بر جنبش ملی آذربایجان و تحولات اطراف آنچه در بعد سیاسی و چه در ابعاد دیگر ضرورت وارد شدن به فاز مبارزات سیستماتیک و تشکیلاتی بر همه طیف‌ها و فعالین حرکت ملی آشکار گردیده. اینک با درک این ضرورت تاریخی «آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی» گام به عرصه مبارزات ملی و هویت گرایانه گذارده و اعلام موجودیت می‌نماید.»

هیئت مؤسسين ضرورت تأسیس «تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان» را طی شش ماده بدین شرح اعلام کردند:

۱- آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی با درک شرایط حساس تاریخی چه در عرصه داخلی و منطقه‌ای و چه در بعد جهانی مبارزه سیستماتیک و تشکیلاتی خود را برای اعاده حق تعیین سرنوشت سیاسی و ملی ملت آذربایجان و دفاع از تمامیت ارضی سرزمینمان آذربایجان آغاز نموده است.

۲- آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی خود را جزئی از جنبش ملی‌گرای ملت تورک آذربایجان دانسته و خود را مقید به رعایت اصول و مبانی اندیشه‌های ملی گرایانه برای دفاع از منافع ملی ملت آذربایجان می‌داند.

۳- مشی مبارزاتی «آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی» بر پایه‌های مبارزه مخفی و نیمه‌علنی با راهکارهای دمکراتیک و غیر خشونت‌آمیز استوار بوده و استراتژی اولیه و بنیانی این تشکیلات جذب، پرورش و کادر سازی از نیروهای جوان در داخل سرزمینمان و ایجاد هماهنگی دینامیکی در لایه‌های مختلف جامعه جهت مشارکت در مقاومت ملی و مبارزه فراگیر می‌باشد.

۴- آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی با اعتقاد به تئوری قدرت‌گیری از پائین به بالا و مبارزه در درون توده در داخل سرزمینمان آذربایجان تشکیل یافته ولی به علت ماهیت مخفی و نیمه‌علنی آن از بکارگیری روش‌های معمول که منجر به ضربه‌پذیری تشکیلات شود جدا خودداری خواهد نمود.

۵- آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی معتقد است مشی مبارزه مخفی نه‌تنها این تشکیلات را از مردم جدا نخواهد نمود بلکه بستر لازم را برای آغاز مبارزه فراگیر فراهم خواهد آورد.

۶- آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی با انتشار جزوات تحلیلی، آموزشی، راهبردی و نشریات خبری رابطه سیستماتیک خود را با مردم و هواداران خود حفظ خواهد نمود.

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان بعد از اعلام موجودیت در ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۵ مرانامه خود را منتشر کرد.

«ملت تورک آذربایجان» بخشی مهمی از جهان تورک بوده و وارث بی‌واسطه تمدن بزرگ تورک می‌باشد که در طول تاریخش ده‌ها امپراتوری و دولت را پایه ریزی کرده است. جغرافیایی که امروزه ایران نامیده می‌شود در دوره‌های پیش و پس از اسلام و خصوصاً بعد از فتح منطقه به دست اعراب مسلمان تا فروپاشی امپراتوری قاجار بیش از هزار سال متمادی تحت حکومت تورک‌ها قرار داشته است. بدون شک دولت امروزی ایران بر روی میراث و سنت دولت داری تورک‌ها بنا شده است.

دویست سال اخیر:

متأسفانه ملت تورک آذربایجان در زمره ملت‌هایی می‌باشد که در تاریخ معاصر شاهد فجایع بسیاری بوده است. در نتیجه جنگ‌های بین امپراتوری‌های قاجار و تزار و عقد قراردادهای «گلستان» (۱۸۱۳) و «تورکمنچای» (۱۸۲۸) عمیق‌ترین زخم بر پیکره «آذربایجان واحد» وارد شده است. با انعقاد عهدنامه تورکمنچای وحدت ملی و اراضی تاریخی ملت تورک آذربایجان به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم گردید که می‌توان آن را سرآغاز مبارزات ملی و آزادی خواهانه ملت آذربایجان علیه اشغال اراضی و وحدت ملی خود عنوان نمود.

- ۱- در سال ۱۹۰۷ با پیروزی «انقلاب مشروطه» «آذربایجان جنوبی» توانست بخشی از خودمختاری خود را بازیابد (اواخر دولت قاجاریه).
- ۲- در سال ۱۹۱۸ دولت ملی و دمکراتیک «آذربایجان شمالی» به رهبری «محمدامین رسول‌زاده» اعلام استقلال کرد (اوایل انقلاب بلشویکی).
- ۳- در سال ۱۹۲۰ دولت خودمختار و ملی آذربایجان جنوبی به رهبری «شیخ محمد خیابانی» تأسیس گردید (اواخر دولت قاجاریه).
- ۴- در سال ۱۹۴۵ «حکومت ملی آذربایجان جنوبی» به رهبری شهید «سید جعفر پیشه‌وری» با مرکزیت شهر تبریز تأسیس و «زبان تورکی» به‌عنوان زبان رسمی دولت اعلام گردید (دوره پهلوی).
- ۵- در سال ۱۹۸۰ «جنبش خلق مسلمان» با جهان‌بینی لیبرال ملی توسط اتفاق جریان‌های دینی و ناسیونالیستی مرکزگرا سرکوب شد (دوره جمهوری اسلامی).
- ۶- در سال ۱۹۹۱ با رهبری «جبهه خلق آذربایجان» و مرحوم «یوالفضل ایلچی بیگ» آذربایجان شمالی توانست استقلال خود را بازیابد (دوره اتحاد شوروی).
- ۷- از اوایل دهه ۱۹۹۰ بار دیگر مبارزات آزادی‌خواهانه ملی آذربایجان جنوبی که چندین دهه سرکوب شده بود، رشد صعودی خود را آغاز و تحت نام «حرکت ملی آذربایجان» توانست در لایه‌های مختلف اجتماعی نفوذ و پا بر عرصه سیاسی جهان بگذارد.

در دویست سال اخیر جنبش‌های آزادی‌خواهانه و انقلاب‌های استقلال‌طلبانه در آذربایجان توسط جریان‌های توتالیتر و نژادپرست ایرانی - فارسی و امپریالیزم روس و در پاره‌ای موارد نیز با به خدمت درآوردن گروه‌های نژادپرست ارمنی به شدت سرکوب و ملت تورک آذربایجان هزاران شهید تقدیم مبارزات ملی خود نموده است.

در سایه مجاهدات و مقاومت ملت‌مان و شهدای تقدیم شده، امروز جمهوری مستقل و مقدس آذربایجان شمالی در سطح جهان و سازمان ملل متحد ملت آذربایجان را نمایندگی می‌کند. علیرغم سال‌ها اسارت خونین و روزهای سیاه، اراده ملی در آذربایجان هیچ‌وقت از بین نرفت و مقاومت ملی همچنان ادامه یافت. امروزه مبارزات ملی دمکراتیک ملت‌مان برای کسب آزادی و اتحاد دوباره اراضی ملی در آذربایجان جنوبی ادامه دارد.

امروز:

بی‌شک در عصر کنونی یکی از حساس‌ترین دوران تاریخی خود را سپری می‌کنیم، در این روزهای تاریخی سرزمینمان آذربایجان در حال رقم زدن سرنوشت آتی خود است.

- در جغرافیای که امروزه ایران نامیده می‌شود تا پایان دوره قاجاریه آذربایجان در همیشه تاریخ از بعد فرهنگی اقتصادی، علمی و هنری سرآمد بوده و موفق‌ترین منطقه به شمار می‌آمد ولی از ابتدای حکومت نظام شاهنشاهی پهلوی تاکنون آذربایجان به‌صورت عمدی و سیستماتیک عقب‌نگه‌داشته شده و از هرگونه پیشرفت خصوصاً پیشرفت اقتصادی جلوگیری شده است.

نظام‌های برپاشده شاهنشاهی و دینی مبتنی بر هویت قومی فارس، از ابزار فقر علمی و اقتصادی و کوچ اجباری برای نابود کردن سنت تاریخی دولت داری و روح ظلم‌ستیزی در آذربایجان استفاده نموده‌اند.

- امروزه نیز حاکمان سیاسی ایران با بازیچه قرار دادن شریعت و دین و بانام امت واحده اسلامی در حال اجرای پروژه فاسیوفاکس کردن و ذوب نمودن هویت ملی آذربایجان می‌باشند که خوشبختانه به دلیل رشد آگاهی ملی در آذربایجان ملت‌مان مجریان این پروژه به نتایج دلخواه خود نرسیده‌اند.

- در هشتاد سال گذشته حاکمان نژادپرست ایران برای جدا نگه‌داشتن آذربایجان جنوبی از جهان تورک خصوصاً آذربایجان شمالی هرگونه دروغ، انکار، تحریف و تخریب را به کار گرفته‌اند. شوونیسم فارس برای نیل به اهداف خود از ابزار خودساخته «هویت و زبان آذری» استفاده نموده است که باکمال خوشوقتی در سایه آگاهی و شعور ملی در رسیدن به نیت خود ناکام مانده است.

- در جغرافیایی که ایران نامیده می‌شود مسئله ستم ملی اساسی‌ترین مشکل به شمار آمده و در اثر بیداری «ملل و خلق‌های تحت ستم ملی» سیستم مبتنی بر تفکرات نژادپرستانه فارس در حال اضمحلال می‌باشد.

- حرکت ملی آذربایجان به رغم سرکوب‌های حاکمیت واپس‌گرا و نژادپرست مبتنی بر هویت قومی فارسی با طرح خواست‌های ملی توانسته است با شیوه مبارزات دمکراتیک و مسالمت‌آمیز در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی به ثقل مبارزات تبدیل و مطالبات ملی آذربایجان را نمایندگی می‌کند.

- سیستم مبتنی بر هویت قومی فارس، امروزه به بهانه حفظ تمامیت ارضی ایران با استفاده از شیوه‌های نژادپرستانه در حال ذوب نمودن سایر هویت‌های غیر فارس است که در نتیجه آن هویت و ریشه‌های ملی‌مان در حال نابودی می‌باشد. در هشتاد سال گذشته زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی ملت تورک آذربایجان به‌عنوان ملتی که تحت ستم ملی و سرکوب‌های نژادپرستانه قرار گرفته دچار ضایعات جبران‌ناپذیری شده است. وضعیت اسفبار کنونی ملت تورک آذربایجان را مجبور به دفاع از خود نموده و «حق دفاع مشروع» را برای ملت‌مان فراهم ساخته است. با توجه به دلایل یادشده شرایط برای مبارزات مدنی و دمکراتیک ملت تورک آذربایجان و استفاده از اصل «حق تعیین سرنوشت» مندرج در بیانیه جهانی حقوق بشر و حقوق بین‌الملل جنوبی فراهم آمده است.

زیربنای فکری و نظری تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان:

به اعتقاد تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان تفکر ملی که بر محور منافع ملی آذربایجان استوار است زیرساخت مبارزات ما را تشکیل می‌دهد. «هویت ملی تورک» و «هویت آذربایجانی» جوهره حرکت ملی آذربایجان بوده و بنیان باورهای فکری ما می‌باشند. بر این مبنا «مام میهن آذربایجان» و «ملیت تورک» دو رکن اصلی افکار ما بوده و تئوری «ملت‌سازی، دولت‌سازی و اتحاد اراضی ملی» راستای مجادلات ما خواهد بود.

به اعتقاد تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان سازمان‌دهی تشکیلاتی و مبارزه حرفه‌ای تنها رمز متوقف نمودن تاراج و نابودی هستی ملی آذربایجان می‌باشد. لذا موارد ذیل را به‌عنوان زیربنای فکری و نظری خود می‌بیند:

- ملت تورک در آذربایجان جنوبی محق می‌باشد که در چارچوب «مام میهن آذربایجان» و «هویت تورک» سرنوشت ملی - سیاسی خود را تعیین کند.

- ملت تورک در آذربایجان جنوبی می‌بایست با رهایی از بیکاری، فقر و مهاجرت اجباری و هرگونه بحران و فشار مادی و معنوی به سعادت و رفاه دست یابد.

- ملت تورک در آذربایجان جنوبی می‌بایست به‌دوراز هرگونه تبعیض صنفی، جنسی و عقیدتی و سایر تبعیضات با آزادی‌های منطبق با استانداردهای جهان معاصر به‌سوی عدالت و برابری حرکت کند.

- می‌بایست بستر لازم برای اتحاد دوباره اراضی ملی آذربایجان فراهم آید.

استراتژی‌ها:

با توجه به موارد ذکر شده فوق تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در راستای منافع ملی ملت تورک در آذربایجان جنوبی مبارزه خواهد کرد. برای نیل به این اهداف استراتژی‌های ذیل به کار گرفته خواهد شد:

- تبلیغ و ترویج بیداری ملی در بین ملت تورک در آذربایجان جنوبی
- ایجاد غرور و اتحاد ملی در بین لایه‌های مختلف اجتماعی ملت تورک در آذربایجان جنوبی
- تلاش برای متوقف نمودن هرگونه سیاست‌های شوونیستی اتخاذ شده علیه ملت تورک آذربایجان
- تئوریزه کردن و بسترسازی برای اعاده حق تعیین سرنوشت ملی - سیاسی ملت تورک در آذربایجان جنوبی
- کادر سازی برای گذر به مرحله ملت‌سازی
- پیشبرد برد مبارزات دینامیک و آلترناتیو با توجه به مقتضیات روز

تاکتیک‌ها:

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به شیوه مبارزه غیر خشونت‌آمیز و مدنی معتقد ولیکن حق دفاع مشروع ملت تورک آذربایجان جنوبی را محفوظ می‌داند.

- تشکیل هسته‌های مقاومت ملی آذربایجان در بطن جامعه آذربایجان برای پیشبرد و سازمان‌دهی مجادلات و مقاومت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.
- تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان با مدنظر قرار دادن شرایط سیاسی و اجتماعی آذربایجان در درون سرزمین‌های آذربایجان به‌صورت مخفی سازمان‌دهی شده و مبارزه می‌کند.
- جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات برای جلوگیری از انحرافات احتمالی در درون حرکت ملی.
- تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان خود را جزئی از حرکت ملی آذربایجان محسوب و برای ایجاد هماهنگی و اتفاق بین تشکل‌ها و لایه‌های حرکت ملی تلاش خواهد نمود.

هیئت مؤسس تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان
(آ.م.د.ت) - ۲ آوریل - ۲۰۰۶ گونئی آذربایجان

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به صورت شورای اداره می‌شود. شورای مرکزی بالاترین مرجع تصمیم‌گیری است که سیاست‌های کلان تشکلات را مشخص می‌نماید؛ و به صورت پنهانی و نیمه پنهانی فعالیت می‌نماید. تشکیلات دارای دوشاخه داخلی و خارجی می‌باشد.

شاخه داخلی شاکله اصلی تشکیلات را تشکیل می‌دهد؛ که دارای کمیته‌های مختلف از جمله کمیته‌های منطقه‌ای و شهری با زیرشاخه‌های خود، کمیته دانشجویی، کمیته نشر، کمیته امور مالی، کمیته تحقیقات، کمیته جوانان، کمیته امور زنان، کمیته امور انسانی و ... می‌باشد.

شاخه خارج از کشور خود دارای کمیته مرکزی می‌باشد که موظف هست تا تصمیمات شورای مرکزی را از طریق نمایندگان خود اجرا نماید.

به دنبال تغییر تحولات داخلی و منطقه‌ای شورای مرکزی «تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان» تصمیم گرفت تعدادی از اعضای خود در خارج از وطن را به صورت علنی معرفی نماید. لذا در تاریخ ۱۲ شهریور ۱۳۹۰ هم‌زمان با سالروز تشکیل فرقه دمکرات آذربایجان به رهبری سید جعفر پیشه‌وری برای اولین بار داود توران را به عنوان اولین سخنگوی تشکیلات و بابک چلبیانلی را به عنوان مسئول روابط عمومی و آرازنیوز را به عنوان ارگان خبری تشکیلات معرفی نمود.

چندی بعد تایماز اورمولو به عنوان مسئول کمیته کارگری تشکیلات معرفی شد. تایماز اورمولو به عنوان سردبیر وبسایت اورمو ایشچیلیری (ارگان خبری کمیته کارگری) انتخاب شد.

بعد از معرفی چند تن از اعضا و مسئولین تشکیلات با برگزاری مراسم‌های مختلف در کشورهای مربوطه به صورت علنی تشکیلات را نمایندگی کردند.

سپس شورای مرکزی در ۱۴ مهرماه ۱۳۹۲ با برگزاری انتخابات درون تشکیلاتی در داخل و خارج از کشور و با بررسی وضعیت حاکم بر حرکت ملی آذربایجان جنوبی و ساختار مبارزاتی در مناطق مختلف آذربایجان جنوبی اقدام به معرفی مسئولین خود می‌نماید.

افراد دیگر معرفی شده در بیانیه به شرح ذیل بودند:

آقای داوود توران به عنوان دبیر اول تشکیلات. (آقای توران کارشناس ارشد جامعه شناسی اهل خوی در شهر واشینگتن آمریکا اقامت دارد.)

آقای بابک چلبیانلی مسئول روابط عمومی، امور رسانه‌ای و مطبوعاتی؛ (مهندس سیستم و کارشناس نظامی، اهل قارداغ و ساکن شهر واشینگتن می‌باشد)

آقای بابک شاهد مسئول کمیته تحقیقات و مدیر تحریریه ارگان خبری تشکیلات؛ (لیسانس اقتصاد از دانشگاه اورمیه، دانشجوی ارشد تاریخ در آنکارا، در حال حاضر دانشجوی دکترا)، اهل خوی می‌باشد)

آقای تایماز اورمولو مسئول کمیته کارگری و مدیر تحریریه ارگان کارگری تشکیلات؛ (کارشناس صنایع غذایی اهل اورمیه و ساکن واشینگتن)

آقای کریم اصغری مسئول امور روابط بین الملل تشکیلات؛ (دکترای روابط بین الملل اهل سراب، ساکن انکارا)

آقای آیدین سلیمی مسئول سرویس زبان‌های خارجی؛ (اهل اورمیة دانشجویی اخراجی زبان انگلیسی از دانشگاه اورمیة و ساکن ایالت اورگان آمریکا)

آقای وحید بهادری مسئول شاخه جوانان؛ (اهل یئکان از توابع شهر مرنده، ساکن واشینگتن)

همچنین در حال حاضر مسئول ارگان مطبوعاتی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان «دیرنیش سسی» که به صورت فصل‌نامه منتشر می‌شود، **مهندس خدایار تیموری** (اهل یئکان از توابع شهر مرنده) هستند.

تشکیلات آ.م.د.ت بعداً این با حضور فعال خویش در داخل و خارج از کشور به عنوان بخشی از حرکت ملی آذربایجان مبارزات ملی آذربایجان جنوبی را پیش بردند.

با لابی‌گری در ایالات متحده و کشور منطقه و اروپایی تلاش داشتند تا صدای ملت بزرگ آذربایجان باشند.

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان با در نظر داشت نیازهای امروزه و اهمیت خبر و خبررسانی از بدو تشکیل خود به امر خبررسانی اهمیت ویژه‌ای قائل بوده است.

طی ۱۱ سال فعالیت، دیرنیش با راه‌اندازی وبسایت‌های مختلف به پوشش اخبار حرکت ملی اهتمام ورزیده است.

در حال حاضر وبسایت www.diranish.org به عنوان سایت تشکیلات که تصمیمات، بیانیه‌ها و مصاحبه‌های مسئولین تشکیلات را انعکاس می‌دهد.

سایت آرازنیوز www.araznews.org با سه زبان تورکی، فارس و انگلیسی به عنوان ارگان خبری تشکیلات فعالیت می‌نماید. از بهار سال گذشته با راه‌اندازی بخش

تصویری آرازنیوز «تلویزیون اینترنتی آرازنیوز» به صورت مداوم با فعالیت‌های روزانه به بخش اخبار و حوادث آذربایجان جنوبی و منطقه می‌پردازد. در حال

حاضر **مجید جوادی** به عنوان مسئول تلویزیون اینترنتی فعالیت می‌نماید.

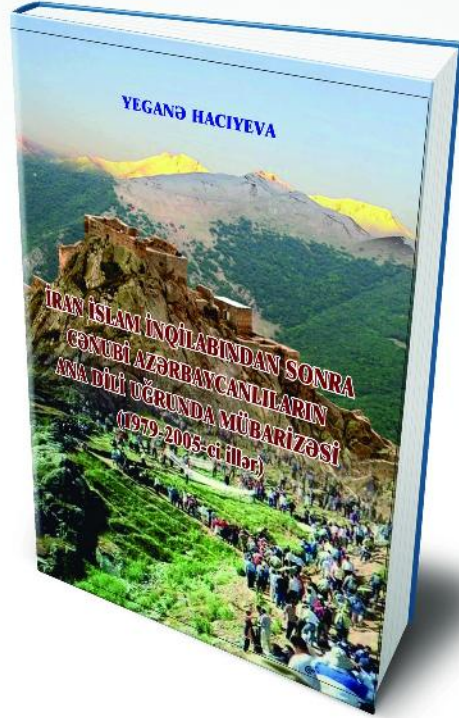

معرفی کتاب

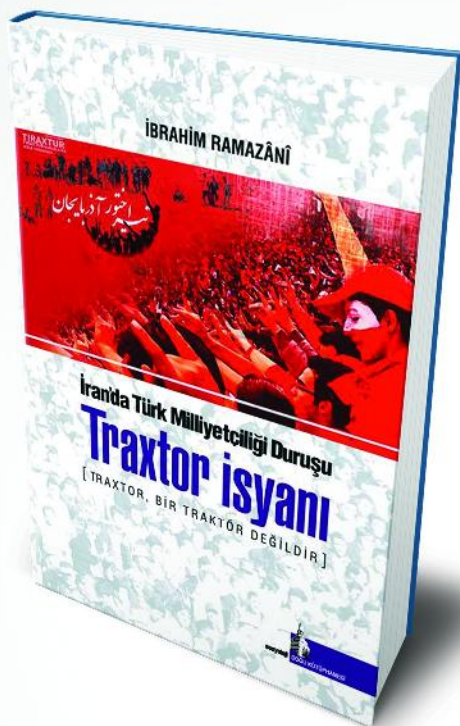
یئگانه حاجینوا

ایران ایسلام اینقلابیندان سونرا جنوبی آذربایجانلیلارین آنادبلی اوغورندامبارزسی (۱۹۷۹-۲۰۰۵ جی ایللر) / یئگانه حاجینوا / آدیل اوغلو / ۲۰۱۷ / ۳۰۵ صفه. کیتابدا ۱۹۷۹-۲۰۰۵ جی ایللرده ایران ایسلام رئسپوبلیکاسی حاکیم دؤلتلرینین آذربایجان تورکجه سیننی سیخیشدیرماق و آذربایجانلی لارین میلی شعورونو کوسموپولیتلشدیرمک جهدلرینه قارشى جنوبی آذربایجان تورکلری نین مبارزسی نین تاریخی آراشیدیریلمشدیر.

مؤلیف گرگین ایجتماعی-سیاسی کاتاکلیزملاریز، سوسیال-مدنی تبددولاتلارین، پان فارسیت سیاسی سیستمین و ایدئولوژییاسی نین تأثیرینه معروض قالان جنوبی آذربایجان هم ایران داخیلینده، همده خاریجده آذربایجان تورکجه سینین ایستاتوسونون یوکسلدیلمه سی و فونکسیالاری نین گئیشیلندیریلمه سی اوغورندا مبارزه سینین تاریخی شرایطه اویقون اولاراق فورمالاشماسی پروسه سینین تدقیق ائتمیشدیر.

معرفی کتاب

ابراهیم رمضان‌ی

قیام تراختور - وضعیت ملی‌گرایی تورک در ایران/ انتشارات «کتابخانه شرق (Doğu Kütüphanesi)»

در این کتاب سیر تاریخی ملی‌گرایی در آذربایجان ایران و تاثیر تیم فوتبال تراکتورسازی در این روند بررسی شده است. هویت و ملی‌گرایی، آسیمیلاسیون، قیام خیابانی، حکومت ملی آذربایجان، اعتراضات اوایل انقلاب خلق مسلمان، تجمع قلعه بابک و اعتراضات گسترده سال ۱۳۸۵ از جمله موارد مطرح شده در این کتاب است. ابراهیم رمضان‌ی فارغ‌التحصیل جامعه‌شناسی دانشگاه حاجت‌تپه آنکارا است.

بیانیہ ہا و اخبار

پیام سخنگوی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به مناسبت روز جهانی کارگر

ملت تورک آذربایجان کارگران و زحمت کشان آذربایجان فعالین جنبش کارگری آذربایجان

با تبریک اول ماه می روز جهانی کارگر، تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان آرزومند است مطالبات صنفی و حقوقی شما کارگران عزیز به عنوان بخش زحمت کش و رنج دیده ملت تورک آذربایجان در کنار دیگر حقوق پایمال شده ملتمان برآورده و محقق شود. امیدواریم که به یاری هم در مبارزات ملی در قالب تحقق حق تعیین حق سرنوشت ملی مان و دست در دست هم و یکپارچه برای جامعه ای سعادت مند و توأم با رفاه اجتماعی و آزادی سیاسی و فرهنگی که حقوق همه طبقات اجتماعی محترم شمرده مبارزات خود را پیش ببریم.

فعالین جنبش کارگری کارگران و زحمت کشان آذربایجان

تاریخ مبارزات جنبش کارگری منطقه که تاریخی پر از زجر و شکنجه و زندان و تبعید می باشد و خون های فراوانی در راه این جنبش ریخته شد جنبش کارگری آذربایجان جایگاه خاصی را داراست و کتاب مبارزات جنبش کارگری منطقه مملو از فداکاری فرزندان قهرمان آذربایجان در داخل این جنبش بوده و هست.

ولی متأسفانه به‌مانند سایر موضوعات و مبارزات، جنبش کارگری آذربایجان و فعالین این جنبش همواره گرفتار دسیسه احزاب سیاسی چپ فاشیست تهران نشین بوده و درحالی‌که سران احزاب چپ فاشیست در رأس آن حزب توده در حال اجرای پروژه امپریالیسم شرق بودند بهترین فرزندان ملت قهرمان آذربایجان بنام جنبش کارگری در مقابل جوخه‌های اعدام قرار گرفته و قهرمانانه در راه آرمان خود فدا شدند ولی سران عافیت‌طلب چپ فاشیست ایران در ویلاهای شمال تهران و ایران و اروپای شرقی و هم‌اکنون نیز در کشورهای دمکراتیک اروپایی در حال سخنرانی و تجویز تئوری‌های به‌اصطلاح کارگری هستند.

البته از یاد نبریم که علیرغم ادعاهای جهان‌وطنی جنبش‌های فاشیست چپ مرکز محور فعال در ایران این آقایان در افکار منحوس و متحجر پان آریالیستی غرق بوده و بدتر از جریان‌های فاشیست نژادپرست بر تئوری نژاد و رنگ تأکید دارند و جنبش فعلی کارگری آذربایجان را که ریشه در مبارزات ملی تورک‌های آذربایجان دارد را قبول نکرده و آن را حقیر می‌بینند. این در حالی است که در سال‌های بعد انقلاب ضد سلطنتی ۵۷ نیز اکثر قهرمانان و مبارزان جنبش کارگری ایران از فرزندان تورک آذربایجان تشکیل و اکثر زندانیان سیاسی جنبش کارگری ایران متعلق به آذربایجان می‌باشد.

تاریخ بهترین گواه می‌باشد که جنبش کارگری آذربایجان چه فداکاری‌ها در راه آرمان مبارزات طبقاتی ایران کرد و چه جان‌ها فدای این مبارزات شد ولی هیچ وقت سعادت و رفاه آذربایجان و کارگر آذربایجانی مدنظر تهران نشینان نبوده و در جنبش خیابانی و جنبش ۲۱ آذر که مبارزات و تشکیل حکومت‌های ملی آذربایجان بر پایه مبارزات طبقه کارگر بود چگونه قربانی خیانت جنبش چپ ایران بالأخص حزب توده ایران قرار گرفت و هزاران قربانی تقدیم راه آزادی انسان شد.

خیانت بزرگ‌تر چپ‌گرایان در اعتراضات جنبش شریعتمداری را هیچ‌وقت فراموش نخواهیم کرد و امروز نیز خیانت مدعیان رهبریت جنبش کارگری ایران به جنبش کارگری آذربایجان را می‌بینیم که در تلویزیون‌ها و سایت‌های اجاره‌ای خود هیچ نامی از جنبش کارگری آذربایجان به زبان نمی‌آورند و می‌بینیم که فعالین به‌اصطلاح جنبش کارگری ایران در مجامع حقوق بشری کوچک‌ترین دفاعی از زندانیان و محکومان جنبش کارگری آذربایجان نمی‌کنند زیرا می‌دانند که جنبش کارگری آذربایجان با اراده‌ای انقلابی و ملی گام در راه مبارزات ملی نهاد و مطالبات کارگری خود را با مطالبات ملی تئوریزه و عجین کرده و در حال ساختن جامعه‌ای بر اساس حق تعیین سرنوشت ملی - سیاسی خود می‌باشد و جنبش کارگری در بطن جامعه و ملت خود پویا خواهد بود.

کارگران و زحمتکشان آذربایجان فعالین جنبش کارگری آذربایجان

دهها تن از فرزندان جنبش کارگری آذربایجان به خاطر مطالبات صنفی و سندیکایی خود در زندان‌های تهران، رجایی شهر، گوهردشت، تبریز و اورمیه بسر می‌برند و زیربناهای صنعتی و کارخانه‌ها و کارگاه‌های تولیدی در آذربایجان به خاطر سیاست‌های نژادپرستانه و تبعیض آلود نظام سیاسی ایران فلج و در حال نابودی هستند.

صنعت ساختمان و صنایع مهندسی و کشاورزی در آذربایجان بدترین دوران خود را می‌گذراند و آمار بیکاری و فقر در بین جامعه آذربایجانی بیداد می‌کند. صنعت بیمه بدتر از دوران فاشیست پهلوی به ابزار اسارت کارگر تبدیل و کار اجباری قراردادی در جامعه آذربایجان کمر قشر تحصیل کرده و جوان تورک آذربایجانی را شکسته و کار اجباری قراردادی نیز در زنجیر صنعت بیمه جمهوری اسلامی که در دستان ناپاکان و ناهلانی می‌باشد که بجای درک شرایط کارگر و طبقات محروم در حال تراج مبالغ هنگفت صنعت بیمه و انتقال آن به بانک‌های خارج از ایران می‌باشد.

کارگران و زحمتکشان آذربایجان فعالین کارگری آذربایجان

زمان برای مبارزات کارگری با زیربنای ملی فرارسیدهاست. خدمت به جنبش به اصطلاح کارگری که با افکار فاشیستی که پایه تبعیضات منطقه‌ای را تشکیل می‌دهد کافی ست و اگر می‌خواهیم در راه حقوق و اعتلای طبقه کارگر مبارزه کنیم بیایید در چارچوب مبارزات ملی دست در دست هم برای ساختن جامعه سعادت‌مند آذربایجان گام برداریم.

بار دیگر روز جهانی کارگر را برای همه زحمتکشان جهان بالأخص به فعالین جنبش کارگری و طبقه کارگر آذربایجان تبریک گفته و امیدواریم که مبارزات ملی با حضور همه طبقات اجتماعی برای ساختن آذربایجانی سعادت‌مند باشد که قادر است سرنوشت ملی - سیاسی خود را تعیین کند.

سخنگوی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان

بابک چلبیانلی
واشنگتن
۲۰۱۷/۵/۱

۱- تحریم انتخابات ریاست جمهوری در کل شهرهای تورکنشین و آذربایجان

تحریم انتخابات شوراهای شهر و روستا در کل شهرهای تورکنشین بجز مناطق غرب آذربایجان که با تهدید ارضی از سوی گروه‌های تروریستی روبرو هستند.

۲- بایکوت پروژه‌های حکومتی که تحت نام "هویت طلب"، "هویت‌گرا" و "میلیتاری" برای انحراف حرکت ملی آذربایجان توسط عوامل حکومتی و اطلاعاتی ایجاد می‌شوند.

۳- هر بده و بستان انتخاباتی در هر شهر، قصبه و روستای آذربایجان را که به نام حرکت ملی و با عنوان کردن ادبیات ملی صورت بگیرد به عنوان مهلک‌ترین ضربه به پیکره حرکت قلمداد می‌کنیم.

آذربایجان میلی دیریش تشکیلاتی
تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان

دیدگاه‌های تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (دیریش) نسبت به انتخابات ۲۹ اردیبهشت ۹۶ در ایران

دیدگاه‌های تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در رابطه با انتخابات ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۶ ایران

این نوشتار به بررسی سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در خصوص خنثی کردن مطالبات ملی ملل غیر فارس ایران بخصوص ملت ترک آذربایجان جنوبی به‌واسطه ابزار انتخابات می‌پردازد. به این وسیله با بررسی و کند و کاش مسئله انتخابات در ایران، نگاه ابزاری حکومت و مهندسی انتخابات در جوامع غیر فارس و استفاده ابزاری از مقوله انتخابات از دیدگاه تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان تحلیل و نتیجه‌گیری شده است.

در عمر سیاسی سی و اندی سال حاکمیت کنونی ایران، شاهد برگزاری فراندوم قانون اساسی، انتخابات ریاست جمهوری، نخست‌وزیری، مجلس شورای اسلامی و شوراهای اسلامی شهر و روستا بوده‌ایم که هرکدام از این انتخابات کش‌وقوس‌های فراوانی داشته و تجربیات مختلفی از انواع جنگ زرگری و رقابت آفرینی‌های کذایی را پیش روی مردم و فعالین سیاسی گذارده است.

علیرغم مانورهای سیاسی سران قدرت در ایران، قوانین ناقص و اجرای تنگ‌نظرانه همین قوانین ناقص مشروعیت انتخابات در ایران را زیر سؤال برده و سران هیئت حاکم در ایران انتخابات را نه سازوکاری برای مشارکت مردم در قدرت و ابزار انتقال مشروع قدرت به مخالفین بلکه نمایشی برای پروپاگاندای مشروعیت نظام استفاده کرده‌اند.

سی‌وهفت سال از تأسیس نظام اسلامی می‌گذرد و سران عقیدتی و سیاسی این

نظام از بدو تأسیس به عدم صلاحیت مردم در تعیین سرنوشت سیاسی خودشان تأکید داشته و ولی فقیه را تنها منبع تشخیص و تعیین سرنوشت مردم تبیین کرده و می‌کنند.

هر جریان فکری و سیاسی که به اصل ولی فقیه اعتقادی نداشته باشد از عرصه سیاسی جامعه حذف می‌شود و انتخابات و حضور مردم پای صندوق آرا نه برای تعیین سرنوشت خودشان بلکه تابلویی برای محبوبیت و مشروعیت نظام قلمداد و تبلیغ می‌گردد.

مراکز مطالعات استراتژیک نهادهای سیاسی - امنیتی - نظامی دولت جمهوری اسلامی ایران با تحقیقات میدانی و منطقه‌ای پروژه‌های مختلفی را برای مهندسی انتخابات به هرم قدرت ارائه می‌دهد و هرم قدرت نظام جمهوری اسلامی ایران بر پایه این مطالعات و منافع سیاسی بیت رهبری به تبیین و مهندسی انتخابات پرداخته و آرایش و اردوگاه انتخاباتی جناحین سیاسی بطن حکومت بر اساس رهنمودهای رهبری سازمان‌دهی و اجرا می‌شود و هیچ نیروی سیاسی توان عبور از فیلترینگ امنیتی و نظارت استصوابی نظام را نداشته و به اصطلاح خودشان غیرخودی‌ها اجازه حضور نمی‌یابند.

در انتخابات مجلس شورای اسلامی و شوراهای اسلامی شهر و روستا در مرحله نخست با گشودن درهای ثبت‌نام و اجازه ظهور چهره‌های متفاوت آنان را به هیزم تنور انتخابات تبدیل و در مراحل بعدی با رد صلاحیت و مهندسی آرا مانع ارتقا این چهره‌ها شده و ترکیبی از نیروهای خودی داخل نظام بر کرسی مجلس و شوراها تکیه می‌زند و اگر بین جناحین و داخل سپاه پاسداران و بیت رهبری نیز اختلاف و تضادهایی می‌بینیم اختلاف درون خانواده هرم قدرت بوده و هیچ فرصتی به نفع مردم ایجاد نمی‌شود.

اگر فرماندهان یگان حفاظت بیت رهبری و سپاه ولی امر با خود رهبر جمهوری اسلامی ایران و فرزندش مجتبی خامنه‌ای بر سر نامزدی سید ابراهیم رئیسی اختلاف داشته و اگر جناح بقایی و مشایی و احمدی‌نژاد در بخشی از بازی و سردار طائب و تعدادی از فرماندهان سپاه در بخش دیگر بازی پروژه عبور از رهبری را برنامه‌ریزی می‌کنند و یا اگر بخشی از بسیج مقاومت سپاه و سرداران سپاه بر نامزدی شخص دیگری تأکید دارند و اگر خاتمی و محسن هاشمی و روحانی و دار و دسته به اصطلاح اصلاح‌طلبشان با جناحین دیگر نظام اختلاف دارند، این کش و قوس‌ها نه برای رشد دموکراسی و نهادینه شدن مردم‌سالاری بلکه صرفاً اختلافات لایه بالایی نظام بوده و نیروهای غیر منتخب بر سر کرسی‌ها می‌جنگند و نیروی دیگری به غیر آن‌ها فرصت عرض‌اندام در این سطوح را پیدا نمی‌کند زیرا ساختار قدرت در ایران و قانون اساسی ایران ذاتاً ظرفیت آن را ندارد.

ملت ترک آذربایجان جنوبی؛

سال‌هاست که با بازی‌های انتخاباتی نظام برای جذب آرا و پرشور نشان دادن انتخابات در شهرستان‌ها و داخل ملل غیر فارس آشنایی داریم. جناحین بطن حکومت با دست‌چین کردن عوامل و عناصر وابسته به خود و استقرار آن‌ها در نهادهای حکومتی و رسانه‌های جناحی آرایش انتخاباتی‌شان را بعد از پایان هر انتخابات برای دوره بعدی انتخابات آماده می‌کنند.

سران هرم قدرت نظام و جناحین درون نظام که از رشد شعور ملی در بین ملل غیر فارس و رشد مطالبات آن‌ها به‌خوبی آگاهی دارند با حفظ خطوط قرمز نظام در خصوص مطالبات به‌اصطلاح قومیت‌ها همواره تلاش کرده‌اند تا از احساسات و مطالبات ملل غیر فارس ایران بهره‌برداری ابزاری کرده و بعضی از عروسک‌های منفعت‌طلب و مزدبگیران را در قالب فعالین جنبش‌های ملی ملل غیر فارس اجیر و با خود همراه ساخته و آن‌ها را تبدیل به هیزم تنور انتخابات می‌کنند تا بتوانند بازی سیاسی خود را به سرانجام برسانند.

پروژه کنترل و مدیریت بحران مطالبات ملل غیر فارس در نقاط مختلف ایران تقریباً مشابه هم بوده و مراکز تحقیقات و مطالعات استراتژیک نهاد رهبری و سایر نهادهای امنیتی و اطلاعاتی جمهوری اسلامی ایران مدل‌های مشابهی را برای کنترل و مدیریت بحران مطالبات ملل غیر فارس تجویز کرده و مجریان استانی آن را اجرا می‌کنند.

سیاست کلی نظام برای در حاشیه نگاه‌داشتن روشنفکران و دگراندیشان و جریان‌های سیاسی ملل غیر فارس برای جناحین نظام ایران به‌عنوان خط قرمز تعریف شده است و هیچ جناح سیاسی جمهوری اسلامی ایران نمی‌تواند خارج از آن چارچوب فعالین ملی را وارد گود جامعه سیاسی ایران بکند؛ زیرا در دیدگاه اینان مطالبات ملی و رشد شخصیت‌های ملل غیر فارس ناقض امنیت ملی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی می‌باشد.

ناظران و مجریان انتخابات در ایران با چارچوب‌ها و چارتهای تعریف‌شده با نامزدهای انتخاباتی ملل غیر فارس برخورد و صلاحیت این افراد با چارتهای معین که دایره آن بسیار محدود است مشخص می‌شود و بنابراین در همه دوره‌های انتخاباتی نامزدهای ملل غیر فارس با دیدگاه‌های ملی رد صلاحیت شده و مواج‌بگیران جناحین محافظه‌کار و به‌اصطلاح اصلاح‌طلب در استان‌ها و مناطق غیر فارس نشین به‌عنوان نمایندگان آن ملت تأیید صلاحیت می‌شوند تا تابلویی به‌ظاهر دمکراتیک ارائه گردد.

اما واقعیت آن است که ظرفیت نهادهای نظارتی و اجرایی در ایران آن‌قدر محدود می‌باشد که هیچ اندیشه‌ای به‌غیر از اندیشه حاکمیت در آن نمی‌گنجد؛ اما در مواردی آن‌هم بنا به صلاح‌دید مقامات عالی‌به‌نظام اجازه داده می‌شود که شعارهای به‌اصطلاح بومی و منطقه‌ای در این انتخابات جلوه‌گر شود و نامزدهای

انتخاباتی برای داغ کردن تنور انتخابات از حقوق زبانی و فرهنگی و محرومیت‌های اقتصادی منطقه سخن به میان آورند و این سخنرانی‌ها نیز به گفته رهبر نظام نباید گسل‌های قومی را تحریک کند!

لذا نامزدهای انتخاباتی مورد تأیید نظام در مرحله تبلیغات انتخاباتی با سو استفاده از مطالبات و احساسات ملل غیر فارس چنان شعارهای داغی سر می‌دهند که بعضاً از جنبش‌های ملی و فعالین ملی غیر فارس نیز پیشی می‌گیرند. درحالی که دگراندیشان ملل غیر فارس صرفاً به خاطر طرح همین مطالبات به حبس‌های طولی‌المدت محکوم می‌شوند نامزدهای مورد تأیید نظام و سیستم حاکم این مطالبات را رنگ و لعاب داده و مطالبات منطقه‌ای ملل غیر فارس را در چارچوبی خاص مطرح می‌کنند که سوپاپ خواست‌های جوامع غیر فارس باشد. ولی این مطالبات و شعارها از انتخابات به فراموشی سپرده شده و شعار پوچ امنیت ملی و تمامیت ارضی جای آن را می‌گیرد.

وقتی از برخی انسان‌های ساده‌لوح پرسیده می‌شود که چگونه است که این نامزدها به راحتی از حقوق و مطالبات ملی ملل غیر فارس سخن می‌گویند و بعد از انتخابات آن را فراموش و حتی علیه آن می‌شوند، پس چرا ما باید از آن‌ها حمایت و در انتخابات شرکت کنیم؟ پاسخ می‌دهند که این افراد تابوها را می‌شکنند! و شکستن هر تابو برای جنبش‌های ملی جوامع غیر فارس اهمیت دارد، بنابراین ما باید به گود مبارزات انتخابات وارد شویم.

اما آیا واقعیت امر شکستن تابوهایی است که بعد از انقلاب و حتی قبل از انقلاب موجود بوده؟

به صراحت باید گفت که اگر قدرت حاکم در ایران در سی و هفت سال گذشته مجبور به تمکین جزئی در مقابل برخی مطالبات ملل غیر فارس شده است این مسئله نه به دلیل شعارهای نامزدهای مورد تأیید نظام، بلکه مدیون جان‌فشانی و مقاومت ملی فعالین جسور جنبش‌ها بوده است و بس.

نمونه‌های بسیاری داشتیم که فعالین ملی با اعتقاد به مبارزات پارلمانتاریستی تلاش کردند که به صورت مستقل و به نام جنبش ملی آذربایجان وارد دایره انتخابات شوند تا بلکه تابوها را بشکنند. ولی نتیجه جز رد صلاحیت و بازجویی‌های بعد انتخابات و حتی تنظیم کیفرخواست‌های قضایی و احکام زندان نشد. حتی در آخرین مورد دیدیم که بعضی فعالین آذربایجانی برای پیشبرد مطالبات ملت ترک در قالب همین مجلس در حمایت از مبحث فراکسیون نمایندگان مناطق ترک‌نشین مجلس شورای اسلامی اقداماتی را انجام دادند ولی همین فعالان به دلایل بازداشت و بازجویی و حتی زندانی شدند.

فعالین راستین حرکت ملی آذربایجان؛

در نظام بسته جمهوری اسلامی ایران که قدرت بین تعداد اندکی از سیاستمداران می‌چرخد و سخن پایانی نیز از بین دو لب رهبر و فرماندهان سپاه بیرون می‌آید هیچ تابویی شکسته نخواهد شد مگر آن که مبارزات مدنی و مقاومت ملی با تمامی امکانات تئوریزه و تداوم یابد.

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان از جمله تشکل‌هایی بوده که در زمینه مبارزات پارلمانتاریستی همواره از اقدامات فعالین ملی در شهرهای مختلف حمایت و سعی کرده است که با دیدی باز این مبارزات را به بطن جامعه آذربایجان منتقل نماید. ولی شعار همیشگی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان این بوده که اگر بخواهیم در مبارزات انتخاباتی شرکت کنیم می‌بایست در قالب جریانی مستقل حرکت کنیم، حاکمیت می‌بایست موجودیت سیاسی حرکت ملی آذربایجان را به رسمیت بشناسد و انتخابات از حداقل آزادی و استانداردهای جهانی برخوردار باشد؛ اما واقعیت بیان‌گر چیز دیگری است و حاکمیت جمهوری اسلامی ایران علیرغم اصرار و حضور فعالین ملی آذربایجان، صدای حقیقت را نشنیده و جناحین مرکز محور حاکمیت با اقدامات خود تلاش کرده‌اند تا حرکت ملی آذربایجان را به حاشیه برانند و نهادهای امنیتی و اطلاعاتی نیز بعد از انتخابات اقدام به تهدید و اذیت فعالین و دگراندیشان آذربایجانی کرده است؛ بنابراین ادعای شکستن تابوها در دیدگاه تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان امری شکست‌خورده تلقی می‌شود.

اما در هر کدام از دوره‌های انتخاباتی برخی انسان‌ها بنا به مصالح سیاسی، اقتصادی و یا شهرت‌طلبی بازپچه جناحین مرکز محور شده و در اطراف نامزدهای انتخاباتی جناحین جمع می‌شوند. این افراد که آگاهی کاملی از نمایشی بودن انتخابات دارند و می‌دانند انتخابات در ایران کاملاً تحت کنترل نظام می‌باشد به خاطر منافع خود به دستمال رومی‌زی جناحین تبدیل و با شعارهای ملی بلندگوی تبلیغی نامزدهای جناحین می‌شوند.

اگر از آن‌ها سؤال شود انتخابات را چگونه تحلیل می‌کنید؟ فوراً پاسخ خواهند داد، انتخابات در جمهوری اسلامی ایران نمایشی بیش نیست و اگر سؤال شود پس شما چرا این‌گونه کاسه‌لیس جریانات شده‌اید؟ فوراً پاسخ می‌دهند ما برای آذربایجان و حرکت ملی گام برمی‌داریم!

ملت ترک آذربایجان و فعالین راستین حرکت ملی

آذربایجان از جمله مناطقی است که جمهوری اسلامی ایران از بدو تأسیس با آگاهی از پیشینه تاریخی آن با پیروی از تئوری‌های جنبش شعوبیه سیاست‌های آسیملاسیون و نسل‌کشی فرهنگی رژیم پهلوی را ادامه و حتی شدیدتر کرده و با سرکوب جنبش خلق مسلمان و کشتار همافران پایگاه دوم شکاری به دست سرگرد خلبان بابایی و بهزاد نبوی (از اعضای بلندپایه سازمان مجاهدین انقلاب

اسلامی و از تئوریسین‌های فعلی اصلاح‌طلبان در دولت روحانی و دولت خاتمی) و خیانت‌های فراموش نشده حزب توده و چریک‌های فدایی خلق اکثریت سیاست‌های نژادپرستانه و آذربایجان ستیزانه خود را پیش برده است.

جمهوری اسلامی ایران اقتصاد مناطق ترک‌نشین را نابود کرده، با اجرای مشقت‌های هرگونه مطالبه فرهنگی در منطقه را سرکوب کرده است. رژیم با اسکان اقلیت‌های غیر ترک شمال عراق در مناطق غربی آذربایجان ترکیب جمعیتی منطقه را به‌هم‌ریخته و سیاست دیوار حائل بین ترک‌های آناتولی و ترک‌های آذربایجان را با ساکن کردن این اقلیت در مرزها اجرا می‌کند. رژیم در جنگ قاراباغ رسماً و علناً در کنار کشور اشغالگر ارمنستان ایستاد و از آن به‌عنوان اهرمی برای کنترل و نابودی جنبش ملی آذربایجان استفاده می‌کند.

در این سال‌های سخت انتخابات ریاست جمهوری، نخست‌وزیری و مجلس شورای اسلامی در مناطق آذربایجان به‌دقت مهندسی و نیروهای محافظه‌کار از فیلتر نظارتی و اجرایی گذشته و هیچ شخص فرهنگی ترک آذربایجانی که اندیشه آذربایجان محور حتی در چارچوب کلیت نظام را داشته باشد اجازه عبور از فیلترینگ نظام را نداشته و رد صلاحیت شده است.

باگذشت زمان و رشد مطالبات ملی در آذربایجان و با ظهور جنبش دانشجویی و قوت گرفتن حرکت ملی آذربایجان حاکمیت جمهوری اسلامی ایران به‌ناچار و برای مدیریت و کنترل بحران ملی در آذربایجان بخشی از نیروهای خود را با شعارهای فریبکارانه آذربایجان محور وارد میدان کرد و اجازه داد این افراد در انتخابات مجلس شورای اسلامی ظاهر شوند و تا به‌مانند سوپاپ اطمینان استفاده کند. در انتخابات‌های ریاست جمهوری نیز، نامزدهای ریاست جمهوری بنا بر رهنمود نهادهای امنیتی و اطلاعاتی کمیته قومیت‌ها را تشکیل می‌دهند تا با ارائه برنامه‌های فریبکارانه و حباب گونه حضور قومیت‌ها در پای صندوق آرا را جدی‌تر و بیشتر کنند. ولی تجربیات سال‌های گذشته انتخابات ریاست جمهوری در ایران نشان داده که این برنامه‌ها تماماً کنترل‌شده و برنامه‌های حقوق قومیتی نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری کاملاً شعاری بوده است.

البته با جدی‌تر شدن رشد جنبش‌های آزادی‌خواهانه ملل غیر فارس و ظهور قدرت اجتماعی جنبش ملی آذربایجان نظام جمهوری اسلامی ایران فرمول‌های نوینی را طراحی و اجرا می‌کند. جمهوری اسلامی که سال‌ها به مطالعه تحول جامعه ترک آذربایجان پرداخته است بعد از تجمعات عظیم قلعه بابک طرح‌هایی برای کنترل، انحراف و سرکوب حرکت ملی آذربایجان طراحی کرد و چون برای اجرای این پروژه نیاز و افری به نیروهای بومی و خودی ترک داشت، پروژه تزریق نیروهای اطلاعاتی به بطن حرکت ملی آذربایجان را پیش برد تا ضمن آشنایی این نیروها به ساختار و گفتمان و مؤلفه‌های حرکت ملی آذربایجان بتواند نیروهای تأثیرگذار و ضعف‌ها و خلأهای جنبش در درون و برون مرزها شناسایی کند

بعد از اجرای پروژه تزریق نیرو به بطن حرکت ملی که در مواردی موفقیت‌هایی نیز به دست آورد، مرحله دوم پروژه آغاز و تعدادی از نیروهای وزارت اطلاعات، حفاظت اطلاعات نیروی نظامی، اطلاعات سپاه و سپاه قدس را در قالب دانشجو به دانشگاه‌های آذربایجان شمالی و ترکیه فرستاد تا ضمن آموزش علمی زبان ترکی و آشنایی با جریان‌های ملی‌گرای این کشورها، نوع حمایت و نزدیکی آن‌ها به حرکت ملی آذربایجان جنوبی را شناسایی و آموزش ببینند. نهادهای طراح این پروژه در جمهوری اسلامی در ده سال گذشته توانسته است کادری از کارشناسان ضد حرکت ملی آذربایجان را که تا حدود زیادی به گفتمان جنبش، زبان ترکی و مناسبات و ساختار تشکیلات‌ها آشنایی پیدا کرده‌اند را ایجاد و این کارشناسان در امور مختلفی همچون بازجویی‌های حرفه‌ای، نفوذ به داخل تشکیلات‌های جنبش، اختلاف‌افکنی در بین نیروها و تشکیلات‌ها، تلاش برای مدیریت و کنترل مطالبات، انحراف گفتمان ملی جنبش و تقلیل آن به مبحث‌هایی همچون هویت طلبی و هویت‌گرایی، مهندسی افکار عمومی در بحران‌های میدانی، مهندسی انتخابات و کنترل تبلیغات دوره‌های انتخاباتی، ایجاد جبهه رسانه‌ای علیه حرکت، موازی‌سازی‌های سیاسی، اجتماعی و مثالهم به کار گیرد. رژیم توانسته است لایه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، دانشجویی، رسانه‌ای و تشکیلاتی موازی وابسته به خود را در داخل جنبش ملی ایجاد کرده و در مواقع لزوم استفاده می‌کند. البته تلاش‌های شبانه‌روزی نیروها و تشکل‌های راستین و متعهد حرکت ملی آذربایجان رژیم را تا حد زیادی با شکست مواجه کرده و پویایی جنبش را حفظ کرده است.

نهادهای اطلاعاتی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران در مبحث انتخابات نیز بیکار ننشستند. این نهادها که نتوانستند با شعارهای فریبکارانه پاسخ‌گوی مطالبات و مقاومت ملت ترک آذربایجان باشند و جوانان ترک آذربایجان با تعهد و اخلاص و با کمترین امکانات مالی و رسانه‌ای خود را به ثبوت رسانند، به بازی‌های انتخاباتی و مهندسی انتخابات دست زدند.

باینکه جوانان، روشنفکران و فارغ‌التحصیلان ترک آذربایجانی در مقاطع مختلف با ارائه و انتشار برنامه و دیدگاه‌های جامع راهبردی توان خود را برای مدیریت کلان جامعه اعلام کرده و نشان دادند، جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با ظهور نیروی سوم سیاسی در ایران که همانا جنبش ملی آذربایجان بود از هیچ هزینه‌ای فروگذار نکرد و انواع ابزارها را به کار بست تا انتخابات را نه محلی برای ظهور نیروی سوم بلکه محلی برای تخلیه پتانسیل جوانان و سوپاپ اطمینان جامعه ترک آذربایجانی تبدیل کند.

لذا در ده سال گذشته لایه‌ای ظهور کرد که در دوره‌های مختلف انتخابات با ادبیات به‌ظاهر ملی آتش‌بیار معرکه شده و به نام حرکت ملی ایفای نقش کردند. از سویی نیز نظام با برخورد‌های شدید امنیتی و قضایی و قلع‌و‌قمع فعالین

شناخته شده و تأثیرگذار جنبش را به حاشیه رانده و میدان را برای این لایه باز کرد. این لایه، انتخابات را برای جناحین حکومتی داغ و با ایجاد ستادهای انتخاباتی برای جناح محافظه کار و جناح رفرمیست جمهوری اسلامی ایران رأی جمع کرده و ایجاد مشروعیت کردند.

بخش دیگری از این لایه موظف هستند تا با ایجاد نشستهای موازی جبهه فعالین ملی را که با برنامه وارد مبارزات پارلمانی می شوند را تضعیف و منسحب کنند تا آرا و انسجام فعالین ملی شکسته شود. بارها تجربه کرده ایم که فعالین ملی آذربایجان با شعار حضور مستقل در عرصه سیاست مبارزات پارلمانی وارد صحنه شده اند و توانسته اند موج عظیمی را به راه اندازند ولی در نهایت ارگانهای امنیتی فعالین واقعی را با فشار امنیتی از میدان به در کرده و سپس همین لایه پرورش یافته به ایفای نقش مثلاً ملی پرداخته اند.

جمهوری اسلامی ایران در عرصه هر دوره از مختلف انتخابات سعی می کند نیروهای دگراندیش و فعالین شناخته شده ملل غیر فارس را که شاکله جنبش های ملی را تشکیل می دهند و در مبارزات پارلمانی می توانند رل اساسی را بازی کنند و توان بسیج عمومی و تأثیرگذاری فکری را دارند با شیوه های فوق الذکر مجبور به سکوت و کناره گیری کند.

قبل از آغاز ثبت نام و شروع مرحله تبلیغات انتخاباتی ستادهای خبری اداره اطلاعات و یا پلیس با احضار این فعالین به تهدید آنان پرداخته و به آنان می گویند که تبعات هرگونه بحران انتخاباتی بر عهده آنان بوده و تا پایان انتخابات کنترل می شوند. بخشی از فعالین ملی که در فضای بسته ایران سعی می کنند وارد گود مبارزات پارلمانی شده و در چارچوب قانون اساسی و قانون انتخابات ناقص جمهوری اسلامی فعالیت کنند مجبور به سکوت می شوند ولی مجریان و مزدبگیران پروژۀ وارد گود شده و به نام جنبش ملی تنور انتخابات را داغ و بعد از انتخابات به یکباره ناپدید می شوند.

در این راستا نشریات مختلفی نیز طراحی شده است که در مراکز استانها به عنوان نشریات به اصطلاح هویت طلب ظاهر شده اند اما عقبه مالی و سیاسی آن ها به محافل تاریک وصل بوده و با تئوری های پردازش شده به مهندسی افکار عمومی مشغول و جنبش ملی را در قالب تعریف شده هویت طلبی بیان می کنند تا وزیر اطلاعات جمهوری اسلامی ایران بگویند که بین هویت طلب و تجزیه طلب فرق ها مشخص شده است زیرا مراکز تحقیقات و مطالعات استراتژیک و راهبردی نظام برای خنثی نمودن جنبش ملی آذربایجان تفکر هویت گرایی و یا هویت طلبی را تئوریزه می کند.

ولی بایستی گفت تمامی تلاش های رژیم جمهوری اسلامی برای ایجاد لایه ایضایی در حرکت ملی آذربایجان تنها په ماندن لایه ی کف سطح آب اقیانوس است که در ظاهر دیده می شود ولی اساساً عمق اقیانوس از دیده ها ناپیداست و البته

در کوچک‌ترین تلاطمی لایه کف ناپدیدشده و امواج خروشان اقیانوس که همانا عمق واقعی حرکت ملی آذربایجان و قاطبه ملت ترک آذربایجان است زورق‌های پوسیده تاریک اندی‌شان و بد خواهان را در چشم به هم زدنی نابود خواهد کرد؛ زیرا نیروهای واقعی حرکت ملی آذربایجان در داخل و خارج کشور بی‌توجه به تهدیدها و فشارهای امنیتی و با علم کامل به ترفندهای رژیم جمهوری اسلامی در قالب تشکیلات‌های سیاسی، رسانه‌ای، حقوق بشری و غیره جنبش ملی آذربایجان برای تحقق حق تعیین سرنوشت ملت آذربایجان را قاطعانه و با عزم راسخ پیش می‌برند.

همان‌گونه که اشاره شد سیستم جمهوری اسلامی ایران هرچقدر هم در بین جناحین سیاسی حکومتی اختلافاتی داشته باشد در خصوص مسئله به‌اصطلاح قومیت‌ها متفق‌القول بوده و بر پایه سیاست‌های کلان حکومتی و پروژه‌های طراحی‌شده مراکز تحقیقات و مطالعات راهبردی نظام پیش می‌روند و سران جناحین و احزاب محافظه‌کار راست و یا فرمیست‌ها در خصوص رشد جنبش‌های ملی‌گرایانه کاملاً توجیه شده و هرگونه آرایش سیاسی و انتخاباتی در مراکز استان‌های غیر فارس نشین بر پایه این پروژه‌ها آماده می‌شود.

انتخابات ۲۹ اردیبهشت‌ماه نظام سیاسی ایران اولین انتخابات فرمایشی و نمایشی نیست که بازی‌های سیاسی و میدانی آن تعجب ملت را برانگیزد. اختلافات جناح محافظه‌کار راست با فرمیست‌ها یک بازی تکراری است و افکار عمومی کاملاً با این روند آشنا می‌باشد.

هم‌زمانی انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا با انتخابات ریاست جمهوری، وارد کردن برخی شخصیت‌های به‌ظاهر مخالف و آزادسازی مقطعی و نسبی فضاهای مجازی از جمله ترفندهای رایج جمهوری اسلامی است.

حکومت در ایران ماه‌ها قبل به‌واسطه مؤسسات نظرسنجی وابسته در بطن جامعه به سنجش افکار عمومی و رغبت و تمایل جامعه به مسائل گوناگون می‌پردازد و در امر انتخابات و مهندسی انتخابات این سنجش‌ها گسترده‌تر و جدی‌تر صورت می‌گیرد. عدم موفقیت آقای روحانی در جلوگیری از تخلفات قوه قضاییه در برخورد با روزنامه‌نگاران و دگراندیشان و بدتر شدن وضع اقتصادی مردم و البته عدم تحقق شعارهای انتخاباتی او در رابطه با حقوق ملل غیر فارس تمایل مردم بخصوص مناطق غیر فارس برای حضور در انتخابات را بسیار کاهش یافته و حاکمیت ایران واهمه شدیدی از عدم استقبال مردم و سردی انتخابات دارد. لذا هم‌زمانی انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا با انتخابات ریاست جمهوری در اصل ترفندی است برای کشاندن مردم به پای صندوق‌های رأی.

ما چه می‌گوییم؟

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به‌عنوان یکی از گروه‌های تأثیرگذار حرکت

ملی آذربایجان نمی‌تواند در تحولات و معادلات مختلف به‌صورت منفعل ظاهر شود و چون مدعی داشتن برنامه‌های راهبردی مبارزاتی و همچنین حضور در عرصه مبارزات سیاسی و پارلمانتاریستی را دارد بنابراین موضع‌گیری تشکیلاتی خود را در قالب این بیانیه تحلیلی و تبیینی ارائه می‌دهد.

ما معتقدیم که اگر شرایطی که نظارت‌ها و ساختارهای غیر دموکراتیک و ضعف های قانون اساسی ایران برداشته شود تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان می‌تواند به‌عنوان جریان سیاسی وارد میدان رقابت‌های انتخاباتی شده و برنامه‌های خود را ارائه داده و می‌تواند در مبارزات پارلمانی به‌صورت تمام‌قد ظاهر شود.

ولی باوجود ساختارها و نظارت‌های غیر دموکراتیک و انحصارطلبی‌ها و ضعف‌های قانون اساسی و همچنین سرکوب‌ها و زندان‌ها تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان نمی‌تواند در انتخابات غیر دموکراتیک و مهندسی‌شده شرکت کند.

ما در شرایطی به انتخابات ۲۹ اردیبهشت‌ماه نزدیک می‌شویم که بهترین فرزندان ملت ترک آذربایجان به زندان‌های طویل‌المدت محکوم و همچنین چهره‌های ملی این ملت در زندان‌ها به‌صورت بلا تکلیف نگهداری می‌شوند و حقوق اولیه و مشروع ملت ترک آذربایجان به‌صورت آشکار نقض و هرروز شاهد اهانت به جایگاه انسانی ملت ترک آذربایجان هستیم.

لذا بعد از تحلیل و تبیین ساختار انتخابات مهندسی‌شده در ایران و برخورد مهندسی‌شده با مطالبات و جنبش ملی آذربایجان موضع‌گیری تشکیلاتی خود را انضمام حوادث چند ماه و چند روز اخیر چنین بیان می‌کنیم:

تقابل سران حکومتی و جناحین محافظه‌کار و اصلاح‌طلب و دولت آقای روحانی با مطالبات ملت ترک آذربایجان چیزی نیست که بر کسی پوشیده باشد و همه می‌دانیم که مسئولین حکومتی و نهادهای نظامی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران که از رشد جنبش نجات ملی بین ترک‌های آذربایجان و ترک‌های سایر نقاط ایران واهمه دارند با طراحی برنامه‌ها و پروژه‌های کلان حکومتی انواع ابزارهای انحراف و کنترل را برای تقابل با جنبش ملی‌گرایانه ترک‌های آذربایجان به کار بسته و مطبوعات و رسانه‌های حکومتی به‌صورت حرفه‌ای مشغول تحریف و مهندسی افکار عمومی علیه مطالبات و فعالین حرکت ملی بوده و پیاده‌نظام و موجب‌بگیران نیز که در این پروژه‌ها مسئولیت کاسه‌لیسی را دارند با ادبیات سخیف جنبش ملی و فعالین ملی آذربایجان را هدف قرار داده و با زندان‌های طویل‌المدت سعی در نابودی روحیه مبارزه و مقاومت در آذربایجان را دارند.

یکی از پروژه‌های دولت جمهوری اسلامی ایران در مقابله با جنبش ملی ترک های آذربایجان حمایت از موجب‌بگیران و کاسه‌لیسان گروه‌های تروریستی دانشناک، آسالا، پ.ک، ک.پ.ی.د می‌باشد که با آموزش و تسلیح عناصر تروریست کوه‌های غرب آذربایجان را به مأمن این تروریست‌ها تبدیل کرده است و هراز گاهی نیز با راه‌اندازی کارناوال‌ها و تجمعات کنترل‌شده به‌زعم خود فشار

روانی بر جنبش ملی وارد می‌کند. واقعیت این است که ملت ترک آذربایجان اعتماد خود را به جمهوری اسلامی از دست داده و شکاف بین ملت ترک آذربایجان و ذهنیت ایرانی بسیار عمیق می‌باشد. طلاق سیاسی و جدایی عاطفی بین آذربایجان و تهران در بطن جامعه ترک آذربایجان کاملاً مشهود است و این واقعیت را خود سیستم جمهوری اسلامی ایران نیز معترف است.

در حالی که ده‌ها فعال ملی آذربایجان زیر احکام سنگین زندان قرار گرفته و فعال شناخته حرکت ملی به خاطر دفاع از هویت ملی خود در زندان‌ها دولت ایران روزهای سختی را می‌گذرانند، مطالبات ملی و حقوق شهروندی ملت ترک آذربایجان نادیده گرفته می‌شود، تمامی کاندیداهای مورد اعتماد مردم و جدی بلااستثنا رد صلاحیت می‌شوند، با موازی‌سازی و شبیه‌سازی‌های مسخره لایه های دست چندی به‌عنوان نمایندگان ملت ترک آذربایجان معرفی می‌شوند و بعد از انتخابات تمامی وعده‌ها و شعارها فراموش شده و رژیم روال خود را بدتر از پیش پی می‌گیرد و انتخابات فقط نمایش برای مشروعیت سازی نظام است حضور ملت ترک آذربایجان پای صندوق آرا چه معنی دارد و چرا ملت ترک آذربایجان پای صندوق برود؟! از کسانی که می‌گویند شرکت در انتخابات جبهه اصلاحات را تقویت می‌کند و اقتدارگرایان را تضعیف می‌کند باید پرسید چه فرقی بین نگاه به اصطلاح اصلاح‌طلبان و اقتدارگرایان نسبت به آذربایجان و حقوق ملل غیر فارس وجود دارد؟ در هشت سال دولت‌های خاتمی و چهار سال دولت روحانی چه گشایشی صورت گرفت؟ به‌غیر از شعار! و حتی آیا همین به اصطلاح اصلاح‌طلبان نیستند که در پی احیای دوباره ایران گرایایی آریایی در کشور هستند؟!

دریاچه اورمیه در مقابل دیدگاه سی و پنج میلیون ترک آذربایجانی در حال نابودی است و تئوریسین‌های نژادپرست در تهران به‌صراحت از پروژه کوچ اجباری سخن می‌گویند، منابع عظیم ملت ترک آذربایجان در حال تاراج است و منابع نفتی آذربایجان در دشت مغان توسط نهادهای نظامی سپاه پاسداران به‌صورت غیر محسوسی تحت کنترل قرار گرفته است، ملت آذربایجان با پروژه حساب‌شده‌ای از سواحل دریای خزر قطع ید شده است و ترکیب جمعیتی منطقه آستارا و مناطق ترک‌نشین گیلان با سیاست‌های خاصی تغییر می‌باید. بی‌کاری و افت تحصیلی در آذربایجان بیداد می‌کند.

صدها روشنفکر و نخبه ملت ترک آذربایجان مجبور به ترک وطن شده و در کشورهای اروپایی و آمریکا در حسرت وطن می‌باشند. شخصیت‌ها و فرهنگ و هنر ملت ترک آذربایجان زیر سیاست‌های آسیملاسیون و تبعیض نژادی لگدمال و نابود می‌شود و با این اوصاف برخی‌ها انتظار دارند که ملت ترک آذربایجان حضور پررنگی در انتخابات نمایشی و خیمه‌شب‌بازی ۲۹ اردیبهشت داشته باشند.

متأسفانه برخی از دلالتان انتخابات در آذربایجان در هر مرحله از انتخابات بنا به منفعتهای شخصی و شهرت‌طلبی و در قالب پروژه مهندسی شده وارد گود انتخابات شده و مدعی رهبریت و کنترل جریان ملی می‌شوند و با زیر پا گذاردن خطوط قرمز جنبش ملی آذربایجان که فعالین حرکت ملی آذربایجان سال‌های سال است با مبنا قرار دادن این خطوط مبارزات و مطالبات ملی را پیش برده‌اند به دلالتی پرداخته و در اردوگاه‌های مختلف همانند عروسک مورد استفاده ابزاری قرار گرفته و بعد از انتخابات و بسیج مردمی و کسب رأی جامعه دوباره به حاشیه رانده شده و تنها منفعت شخصی خود را برداشت کرده و آن‌هایی نیز که در قالب پروژه ابزار قرار می‌گیرند بزرگ‌ترین خیانت را در حق خون شهیدان حرکت ملی و زندانیان سیاسی حرکت می‌کنند؛ زیرا این انسان‌ها با سرنوشت حرکت و جنبش بازی و آن را از خط اصلی خود خارج و با ادبیات هویت‌گرایی و هویت‌طلبی و یا جریان‌سومی مبنایی تئوریک جنبش ملی را سست و لوٹ می‌کنند که هدف پروژه سازان و مهندسان انحراف جنبش می‌باشد را به سرانجام می‌رسانند.

حال سؤال اینجاست، باوجود اینکه برادران زندانی سیاسی ما در بازداشتگاه‌ها تحت انواع فشار هستند و خانواده محترمشان گرفتار پله‌های دادگاه‌ها می‌باشند، رفتار دولتیان و رسانه‌های فارسی در حادثه‌های دل‌خراش قطار و سیل پیش روی ماست، وضعیت دردناک دریاچه اورمیه همچنان بحرانی است، غرب آذربایجان به جولانگاه شرکای تروریست سپاه تبدیل شده است و حتی نام‌های تاریخی در غرب آذربایجان در روز روشن جعل می‌شود و منابع زیرزمینی و روزمینی آذربایجان تاراج می‌شود چگونه می‌توانیم دروغ‌های رنگارنگ سران قدرت در ایران را باور و بار دیگر در خیمه‌شب‌بازی انتخابات آن‌ها شریک باشیم؟ این چندمین انتخابات است که تکرار مکررات می‌شود!؟

ولیکن متأسفانه ملت ما در منطقه غرب آذربایجان با غده سرطانی تروریسم روبرو بوده و حاکمیت ایران مخصوصاً جناح به اصطلاح اصلاح‌طلب نیز بنا به پروژه تغییر ترکیب جمعیتی مشغول تقویت مافیای سیاسی هوادار تروریسم در این منطقه می‌باشد.

البته که فعالین حرکت ملی آذربایجان همچو گذشته و با شیوه‌های خاص که همواره مورد استفاده قرار گرفته در مقابل این همه‌های سازمان‌دهی شده ساکت نخواهند نشست ولی حاکمیت جمهوری اسلامی ایران چنان‌که در سطور آغازین عرض کردیم بی‌کار ننشسته و همه‌جانبه در حال تاختن به موجودیت ملت ترک آذربایجان می‌باشد و با طایفه‌ای کردن انتخابات شوراها وضعیت مناطق غرب آذربایجان را به بدترین شرایط درآورده است.

یقیناً ملت فهیم آذربایجان آن قدر به بلوغ سیاسی و ملی رسیده‌اند که سفید و سیاه را از هم تشخیص و اراده خود را در دفاع از اراضی تاریخی خود به میان بگذارد. مسئله غرب آذربایجان برای هر انسان ترک آذربایجانی آن قدر اهمیت دارد

که بدانند پشت سر معامله گران قرار نگرفته و اگر پای صندوق انتخابات حاضر می‌شود نه به خاطر رأی به حاکمیت و سیاست‌های دشمنانه آن بلکه برای شکستن پروژه مافیای سیاسی هوادار تروریسم بوده و مطمئناً نظر و اندیشه‌های راهبردی فعالین دلسوز جنبش ملی در غرب آذربایجان چراغ روشن‌گری این مسئله خواهد بود و معامله گران به حاشیه خواهند رفت.

حضور در انتخابات شوراهای شهر و روستا در غرب آذربایجان صرفاً برای شکستن پروژه‌های رنگارنگ دشمنان آذربایجان مؤثر خواهد بود و ما از ملت ترک در غرب آذربایجان می‌خواهیم با بایکوت و تحریم انتخابات ریاست جمهوری در برگه‌های رأی صرفاً اسامی نامزدهای مدنظر خود برای شوراهای شهر و روستا را نوشته و از نوشتن اسامی نامزدهای ریاست جمهوری خودداری کنند.

اما صراحتاً اعلام می‌داریم که در سایر نقاط آذربایجان حضور هر فرد و گروه و یا طیفی از حرکت ملی آذربایجان در انتخابات شوراهای شهر و روستا و انتخابات ریاست جمهوری و تبلیغات و پروپاگانداى انتخاباتی هر رسانه و یا هر شخصیت منتسب به جنبش خیانت به آرمان‌های ملی جنبش و شهیدان و زندانیان سیاسی و اهانت به خون شهیدان اورمی، خوی، سلماس و قاراباغ خواهد بود.

تشکیلات مقاومت ملی هر بده و بستان انتخاباتی در هر شهر و قصبه و روستای آذربایجان را که به نام جنبش ملی و با عنوان کردن ادبیات ملی صورت بگیرد به‌عنوان مهلک‌ترین ضربه به پیکره جنبش قلمداد و افراد و شخص‌هایی که مدعی نمایندگی جنبش ملی در انتخابات ۲۹ اردیبهشت را دارند یقین بدانند در فردای انتخابات باید پاسخگوی افکار عمومی و حرکت ملی آذربایجان باشند.

ما به‌واسطه این بیانیه تحلیلی و تبیینی اعلام می‌کنیم علیرغم اینکه عمیقاً به مبارزات پارلمنتاریستی با شیوه‌های دمکراتیک اعتقاد داریم و آماده حضور در رقابت انتخاباتی در حیطه قوانین اصلاح‌شده هستیم ولی انتخابات ۲۹ اردیبهشت را خیمه‌شباب‌بازی بیش نمی‌دانیم و صراحتاً اعلام می‌داریم که هیچ شخص و گروهی این اجازه را ندارد که به نام کلیت حرکت ملی آذربایجان وارد بازی‌های سیاسی جمهوری اسلامی ایران شده و با نادیده گرفتن شرایط سرکوب و تهدید موجود تنور انتخابات را برای ساختار قدرت داغ کند.

در پایان از همه اعضا و کمیته‌ها و هسته‌های مقاومت در شهرها و دانشگاه‌های مختلف می‌خواهیم که با مطالعه و درک صحیح دیدگاه تحلیلی و تبیینی انتخابات ۲۹ اردیبهشت تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان، پیام و محتوای این نوشتار را به دوستان و سایر مبارزین ملی انتقال داده و پروژه‌های طراحی‌شده در غرب آذربایجان را با حضور افشاگرانه خنثی و در سایر مناطق دلایل تحریم همه‌جانبه خیمه‌شباب‌بازی ۲۹ اردیبهشت را تبیین نمایند.

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان - شورای مرکزی - ۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۶

برگزاری نشست یازدهمین سالگرد تشکیل تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (دیرنیش) در آنکارا

بعدازظهر شنبه ۲۸ اسفند ۱۳۹۵ هجری شمسی مطابق با ۱۸ مارس ۲۰۱۷ میلادی نشستی به مناسبت یازدهمین سال تشکیل تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (دیرنیش) در آنکارا پایتخت ترکیه برگزار شد.

این نشست ساعت ۱۶ به وقت محلی با اجرای سرود ملی ترکیه و مارش گنجلیک به‌عنوان مارش نمادین حرکت ملی آذربایجان آغاز شد. در ابتدای نشست مستندی کوتاه از نقاط عطف حرکت ملی آذربایجان که توسط بخش رسانه‌های تصویری تشکیلات حاضر شده بود پخش گردید. در ادامه نشست مجید جوادی از اعضای تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان، کریم اصغری مسئول روابط بین‌الملل تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان و بابک شاهد سردبیر سایت خبری-تحلیلی آرازیبوز ارگان خبری تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به بیان اهداف، فعالیت‌ها و تاریخچه‌ی این تشکیلات در یازده سال گذشته پرداختند.

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (دیرنیش) طی بیانیه‌ای که در تاریخ ۲۸ اسفند ۱۳۸۴ هجری شمسی مطابق با ۱۹ مارس ۲۰۰۶ میلادی منتشر نموده بود، موجودیت خویش را اعلان کرده بود.

گرامیداشت یازدهمین سالگرد تأسیس تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در واشنگتن

یازدهمین سالگرد تأسیس تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان روز شنبه ۱۸ مارس ۲۰۱۷ با حضور اعضای تشکیلات و سایر فعالین حرکت ملی آذربایجان و میهمانی از کشور آمریکا از جمله جیسون پفر مدیر اجرایی فدراسیون سفارادی آمریکا، خانم ایرینا سوکرمن فعال حقوق بشر و رابط دیپلماتیک بین‌الملل از نیویورک و همچنین مسئولینی از صدای آمریکا برگزار شد.

مراسم سالگرد با اجرای سرود ملی آمریکا و مارش گنجلیک حرکت ملی آذربایجان آغاز شد. سپس مجری برنامه اوغوز بهادری مسئول شاخه جوانان ضمن خوش‌آمدگویی سخنگوی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان جهت سخنرانی به پشت تریبون دعوت کرد.

سخنگو بابک چلبیانلی از حضور فعالین ملی و مهمانان تشکر و قدردانی کرد و در ادامه سخنانش اشاره‌ای کوتاه به تاریخچه و اهداف تشکیلات مقاومت ملی اشاره کرد.

سخنران بعدی حبیب آذر سینا از فعالین قدیمی ساکن واشنگتن از فعالیت‌های تشکیلات مقاومت آذربایجان و حضور اعضای تشکیلات در فعالیت‌های میدانی و در بخش خبری تشکر و قدردانی کرد. وی همچنین تشکرهای سیاسی آذربایجان را به همکاری و همدمی بیشتر فراخواند.

سخنران بعدی رحیم شهبازی از فعالین باسابقه ساکن واشنگتن ضمن تبریک گفت: بدون در نظر گرفتن نام گروه‌ها و تشکل‌ها از فعالیت در مورد آذربایجان جنوبی باید حمایت شود. وی در صحبت‌هایش به وضعیت حقوق بشر و دیگر مسائل آذربایجان جنوبی اشاره کرد.

سپس داود توران دبیر سابق تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان دیدگاه‌های خود در خصوص ضرورت تقویت فعالیت‌های تشکیلاتی در حرکت ملی آذربایجان و لزوم رفع کاستی در این خصوص بیان کرد.

سخنران بعدی زاعور بایراملی از فعالین شناخته‌شده با اصالت آذربایجان شمالی بعد از تبریک از زحمات تشکیلات مقاومت ملی تشکر کرد و از استمرار و فعالیت های شفاف در راستای رهایی آذربایجان جنوبی دیرنیش ابراز خوشحالی کرد.

سخنران پایانی تایماز اورمولو مسئول سابق کمیته کارگری تشکیلات از فعالیت های مهم تشکیلات مقاومت ملی در مبارزه با زیاده خواهان در منطقه غرب آذربایجان جنوبی و اعتراضات دریاچه اورمیه در سنوات گذشته تشکر کرد. وی همچنین حمایت همه‌جانبه خود را از تشکیلات اعلام کرد.

در پایان مراسم فیلمی از مبارزات حرکت ملی آذربایجان در سال‌های اخیر پخش شد.

نشربه خبری - تحلیلی تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (دیرنیش)

شماره هشتم، دوره دوم، بهار ۱۳۹۶ (۳۰۱۷)؛ تور کجه - فارسجا (ترکی - فارسی)

اخبار

آذربایجان
ایران
جهان

❑ ایران حکومتیبنده، مسئوللارین سورومسوز لوقلاری ندیله، ۱۳۹۵ جی ایلین آذر آییندا (تبریز-مشهد) قاطار فاجیعه سینده، ۵۰ دن چوخ سوی داشیمیز حیاتینی دیشیب و ۱۰۰ دن چوخ یارالاندی.

❑ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی سؤزجوسو، دونیا ایشچی گونو حاقدا بیلدیری یایینلادی.

❑ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی، تورکمن صحرانین قیش یورت معدن فاجههسی حاقدا، باش ساغلیقی قونولو، بیلدیری یایینلادی.

❑ ۱۳۹۶ جی ایلین فروردین آییندا گونئی آذربایجان تورک بؤلگه لرینده، ایران حکومتی نین مرکزیتچی و شونیستی سیاستلریندن آسیلی اولراق، آلت یاپیلارین اولمادیگی ندیله، بو بؤلگه لره گلن سیل سونوجوندا، بیر چوخ سوی داشیمیز حیاتلارینی دیشیب و چوخلو انسانلارین اولرینه و توپراقلارینا خسارت یئتیشدی.

❑ ۱۳۹۶ جی ایلده، ایران رهبری خامنه ای، یونسکو سازمانی نین ۲۰۳۰ آدلی سندینه تئپکی وئره رک، نئچه دیللی ائیتیم سیستمه قارشى اولدوغونو آچیقلا دی.

❑ گونئی آذربایجانین تانینمیش داغچیسى، عظیم قیچی ساز، مهدی قلی پور و سعیدمیرزایی ایله بیرلیکده، لوتسه داغینی فتح ائتدی.

❑ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی، شهر و کند شوراسی سئچیملى حاقدا، باتی آذربایجان اوژللیکله اورمیه شهری اوچون بیلدیری یایینلادی.

❑ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی سؤزجوسو، بابک چلبیانلی، گونئی آذربایجان خالقى نین ایران حکومتی طرفیندن، انسان حاقلاری نین پوزولدوغو قونوسو ایلا، بیرلشمیش میللتلر انسان حاقلاری یوکسک کمیسار یاسی، زیدر عدالحسینه مکتوب یازدی.

❑ ۱۳۹۵ جی ایلین اسفند آییندا، آنکارانین بیلکنت اونورسیتته سینده (ایران-ترکیه) ایلیشگیلری و گونئی آذربایجان تورکلری، آدلی اوتوروم آراز نیوز باش یازاری، بابک شاهیدین قاتیلیمی ایله کئچیریلدی.

❏ اسفند آییندا آنکارا شهرینده، تبریزدن اسینتی لر آدلی کنسر، تبریزی صنعتچیلرستودا سونای، خسرو امیری، سونای روحی و سارا احمد یانین ایجرا لاریلا کئچیریلدی.

❏ ترکیه ده محسن یازیجی اوغلو استراتژیک آراشدیما مرکزینده، گونئی آذربایجان و ایران تور کلری آدلی اوتوروم، آراز نیوز باش یازاری بابک شاهیدین قاتیلیمی ایله کئچیریلدی.

❏ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی نین ۱۱.نجی قورولوش ایل دؤنومو مراسیمی، ۱۳۹۵.جی ایلین اسفن آیی نین ۲۸.جی گونونده، عین زماندا (آنکارا و واشینگتن ۱۵) کئچیریلدی.

❏ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی سؤز جوسو، بابک چلبیانلی، گونئی آذربایجان استقلال پار تیسسی سؤز جوسو، صالح ایلدیریم ایله، تلفن واسیطه سیله گؤر وشدو.

❏ ترکیه نین کارابوک شهرینده، گونئی آذربایجان و ایران تور کلری کنفرانسی، ۱۳۹۶.جی ایلین فروردین آییندا، آراز نیوز باش یازاری بابک شاهد و تبریز آراشدیرمالار مرکزی باشقانی دکتر محمد رضا هیاتین قاتیلیم لاری ایله کئچیریلدی.

❏ بحرین پارلیمانی نماینده سی، جمال ابو حسن، بیرلشمیش مللتلر تشکیلاتینا وئردییی بیلدیریده، بیرلشمیش مللتلر تشکیلاتیندان، اشغال آلتیندا اولان، گونئی آذربایجانین اؤز گور اولماسی اوچون دستکلمه سینى ایسته ییب، گونئی آذربایجانین مستقل و اوزارک اولاراق تاینیماسینی ایسته دی.

❏ گونئی آذربایجانین ملی مدنی فعاللاری، ایران حکومتی نین آغیر حکملرینه محکوم اولدولار. سیامک میرزایی، ۱۰ ایل حبس، ۲ ایل سور گونه-کبر آزاد، ۱۰ ایل حبس، ۲ ایل سور گونه- حمید منافی، ۱۰ ایل حبس، ۲ ایل سور گونه- بهنام شیخی، ۱۰ ایل حبس، ۲ ایل سور گونه- علیرضا فرشی، ۱۵ ایل حبس، ۲ ایل سور گونه- و سهیلا کارگر ۵ ایل حبسه (محکوم ائدیلدیلر.

❏ گونئی آذربایجان استانلاری نین وئرگی لری نین، فارس استانلاری ایله مقایسه ده نئچه قات چوخ اولماسینا قرار وئریلدی.

❑ ملت سرمایه گذاری شرکتی مودورو، سهراب رسته، تبریزین تیراختور سازی فابریکاسینا باغلی اولان بیر شرکتین ورشکست اولدوغونو آچیقلادی.

❑ اطلاعات قزئته سی نین یازدینا گوره، دوغو آذربایجانین صنعت، معدن و تجارت سازمانی باشقانی، حسین نجاتی، دوغو آذربایجانین یئر آلتی قایناقلارینی چیخارماق ایزنی نین بو ایل، کئچین ایله قارشی، ۱۰۰ ده ۱۸۰ آرتیشیندان خبر وئردی.

❑ ۸ مارت دونیا قادینلار گونو سمپوزیومو، انسان حاقلاری آوراسیا فورمو و ترکیه بارولار بیرلییی طرفیندن، سایین عبدالله بوکسور بین سوروملولوغو ایله، کئچیریلدی. گونئی آذربایجاندا، نازیلانیرمانی، ایراندا، اؤز لیکله گونئی آذربایجاندا، قادینلارین اورادیقلاری ظلمو، مقاله شکلینده سوندو.

❑ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی، سیل حادثه سینده یاخین لارین ایتیرنلره و بوتون خالقیمیزا باش ساغلیغی وئردی.

❑ ارمنی سوی قیریمی ادعالارین یالان اولدوغونون اثباتی اوچون «داشناک حزبی کنفرانسینا، ارمنستانین باخانی نین ایلك گزارشی» آدیندا کتاب، تبریز اونیورسیتته سینده اؤیرنجیلر آراسیندا داغیتیلدی.

❑ تهران و قم اونیورسیتته سینده تورک اؤیرنجیلر، دوغو و باتی آذربایجان اونیورسیتته اؤیرنجیلری، ایران حکومتی طرفیندن، ارمنیلرین تورکلر علیهینه تظاهرات ایزنی نین وئریلدی یینی بیر بیلدیری یایراق، محکوم ائتدیله.

❑ اردبیل استانی نین کوئر شهرستانی نین معدنلری، ایران حکومتی و اونا باغلی اولانلار طرفیندن غارت اولونور.

❑ اورمیه ده سیل حادثه سینده حیاتلارینی دیشنلرین خاطیره سینه، گۆز یاشی سنلی آدیندا سرگی آچیلدی.

✎ ایرانیان اطلاعات و امنیت گوجلری نین باسقیلاری سونوجو، آغیر وثیقه قرار وئرمکله، ملی مدنی فعاللاریمیز، سیامک میرزایی و حبیب ساسانیانین موقت اؤزگور قالمالارینا ایزین وئریلمه دی.

✎ ۳۰۰ نفر مغان اکینچیلیک و صنعت شرکتی ایشچیلری، ۳ آی آلیقلاری نین وئریلمه دیینه اعتراض اولاراق، شرکتین بیناسی قارشیسیندا توپلاندىلار.

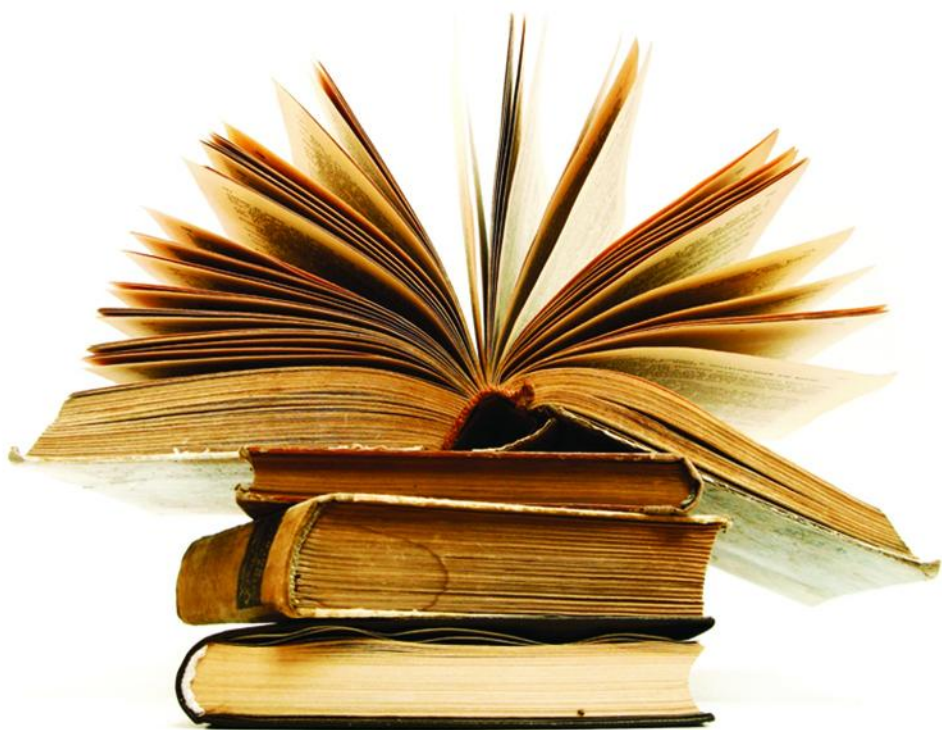
✎ آذربایجان ملی دیرنیش تشکیلاتی، شهر و کند شوراسی سئچیملى حاقدا باتی آذربایجان، اؤز لیلیکله اورمیه شهری اوچون بیلدیری یایینلادی.

✎ تبریز خالقى، جمهور باشقانلیق و شهر شوراسی سئچیم فضا سیندان فایدالاناراق خیابانلاردا ملی شعارلار وئردیلر.

✎ خاربیجده اولان گونئی آذربایجانین ملی مدنی فعاللاری، ۱۳۸۵ جی ایلین خرداد قیامی نین ایل دؤنومو مناسیبتیله، آمریکانین آغ ائو قارشیسیندا توپلاندىلار.

اسناد تاریخی

آذربایجان

مدیر: ع. شستری
 سر دایر: ا. شمس
 عنوان تلگرافی
 نامه آذربایجان
 جای اداره: خیابان تویخانه
 درویری بازار (موقت)
 بهای اعلانات: صفحه ۲ - آذربایجان صفحه ۳ - ۱/۵ ریال
 بهای تک شماره: ۵۰ دینار بعد از یکروز بگزینال

شماره ۱۰ آبان ماه | ۵۰ افکار جمعیت آذربایجان | شماره ۱ سال ۱۳۲۰

ورنامه آذربایجان اولین روزنامه ایست که از طرف يك جمعیت و برای رساندن مرام و منظور او بجامه در آذربایجان منتشر میشود
 روزنامه آذربایجان سعی دارد: اوضاع اجتماعی گذشته و حال را تشریح کرده - علل اصلی مفاسد اقتصادی و اخلاقی جامعه را تشخیص
 داده - در نتیجه سوم راه چاره عملی برای رفع فشارهای اقتصادی و اصلاح مفاسد اخلاقی جامعه پیدا کند.

اخطار بوکلای آذربایجان

وکلای آذربایجان؟ از آنجاییکه شما از یادگاریهای دوره منحوس
 بهلوی بوده و زمانی کرسپهای مقدس نایبگی را اشغال نموده اید که ملت از
 خود اختاری نداشته و نمی توانست نایبندگان قانونی خود را انتخاب کند جمعیت
 آذربایجان هم اعتماد خود را نسبت بشما اعلام داشته کلیه تصمصیم و تصویب
 شما را خالی از اعتبار میدانند و انتظار دارد هر چه زودتر با مراعات اصول
 وشرولیت صحیح تجدید انتخابات شود.

دقت

راجع بملو مقصرین سیاسی و کیفیت آزادی آنان که آیا حقیقه آزاد
 شده و یا نشده اند و در صورت آزادی بیبهای مخصوص تمید شده و یاغناخته
 بهر مکان و شهریکه بخواهند بروند درآیه تحقیق و مفصلا خواهیم نگاشت

شهادت

عظیم محترم ما مدبر روز نامه شاهین دوشواره گذشته خود اسما از
 روزنامه آذربایجان برده و شادباش گفته اند ما نیز دونوبه خود از ایشان سیاس
 گزاری نموده موفقت آن هسکار محترم را در کوشش در راه وطن و ملت خواستاریم
 و امیدواریم با اتمام وظیفه مقدسی که جمعیت آذربایجان ورورز نامه ما بجهت
 گرفته است بتوانیم در اصلاح جامعه با ایشان همکاری نمایم

دو حقیقت اساسی منبغ این دو قوم بوده است: ۱-
 این دو نژاد همیشه علیات ۲۷ ساله
 حکومت (چین و منمندی) که سرپرست
 آن رفته و ملترا با یکدیگر در هم ریختگی
 و آوازی با گوشهای فقر و گرسنگی
 دست بگیران گذاشت.
 البته تصدیق خواهند فرمود که
 در این موقع چند فکر - انرژی و فعاکاری
 لازم است تا آن آثار را بپایال نموده
 بجای آن شکلاتی که موافق صرفه و
 صلاح باشد برقرار سازد.
 اگرچه جمعیت و نامه آذربایجان
 خود را برای اصلاح چنین ملتی وقت
 و آماده نموده و این بار بسیار سنگین
 را بردوش گرفته است در ضمن حال محتاج
 مساعدت است و علاقه متدان ملت و
 اشخاصی را که جامعه می تواند در میان
 دردهای خود را در افکار آنان بیاندانید
 دعوت نموده میگوید: نامه و جمعیت
 آذربایجان و سایر میوطنان تان انتظار
 یاری از شما دارند. دریابید تا دست
 بهم داده بتوانید این کشتن خشک و است
 بسال نجات برسانید.

راه نامه آذربایجان

هالی این آب و خاک را مژده باد
 که طوفان ناگهان حادثات ابراستبداد
 از افق این سرزمین دور نموده و
 نثاره آذربایجان آسان مطبوعات درخشید.
 گذشت آن روزهایی که مجلات روزنامه
 با بجای توبرا تکرار جامه و درج قاشا
 پای ملت مانند شره و ندمای چندینه
 با پیش پشیمانیات خود را در مدامی این
 زیر و خوش آمدگفتن بان دریس صرف
 موده چاپلوسی و تلق را بعد از اعلی
 بود میرساندند. اکنون بر ماست که برده
 روی حقیقت بر داشته آنچه باستانی
 گفتگو و پور و راستکاری را پیش گیریم.
 از شا انصاف مطلقم آباچه چیز
 یک که باعث بیچارگی ما شده و ما را
 زین درد سیه گرفتار نمود، این نبود
 که داشتند ان و بزگان ما خوب را بد
 بلوه داده و به او خوب قلمداد نمودند؟
 بن نبود که مخالف آنچه میدانستیم بیان
 کردیم و برای اینکه ریزه خوار خوان
 لاین شده و از نسی که آنان میبردند
 کلاهی نیز با برسد. با ظاهر سازبهای
 برام فریب ملت بیچاره را دچار غفلت
 و دردم سبیل است که تظاهر انرا باندازد
 سلتمیم که خود را نیز دچار اشتباه
 کرده و دروغ را راست پنداشتیم؟ در
 بودیم که آنرا که خارج ناظر اصل
 بودند بکن هر سبک بازیهای مادی
 بلند و با تفرقه یا میغندیدند؟
 ما آشکارا میگویم سکه ملت
 از دست جامعه تقصیری ندارد. تقصیر
 شخصی متوجه است که خود را دروش-
 کن و راهشای ملت معرفی نموده شب
 بوقت تمسیر کرده و ولایت را نورسینی
 نمود. اگر گمان شبان تا بقدی ملتا را
 بیعت نموده و ترسانده اند که رشته تفکر
 نقل از دست آنان رفته و از سایه
 خود نیز در سایه خود است.
 ای فرزندان من! این است این
 برده خوشی ما که بکشد از زبان من گوی

جمعیت آذربایجان

قد و شکر

جمعیت آذربایجان با ندر نظر گرفتن این هرج و مرج قند و شکر و بنا بخواهش بقضی از مقامات مربوطه وسیله بسیار سولی تهیه و جامعه خود تقدیم و بدین واسطه خدمات لازم را انجام و انجاری مرام مینماید. با ترتیب دادن این ورقه که تلاشکل آرمنا لحظه به فرماید بنظر جمعیت آذربایجان هرج و مرج قند و شکر خانه خواهد پذیرفت اگر اشکالی بنظر کارکن محترم رسیده و یا ترتیب بهتری برای بهبودی وضعیت قند بفکرشان برسد گشیا بباداره روزنامه بفرستند

شماره .....
 بوجوب این ورقه آقای ..... خانم ..... دارنده شناسنامه شماره ..... میتواند در عمره مقاریک کپلو قند از شمع شماره ..... قند و شکر خریداری نماید.

۱ - صاحب این ورقه در هر ماه یکی از قطعات سوراخ شده ذیل را که بجای بنامست برده قند یا شکر خود را اخذ و ورقه را بفرشده تسلیم مینماید.	۲ - فروشنده باید پس از تسلیم جنس بروی آنامه یا مهر باطله که شماره شمع را نشان میدهد زده و در مقابل قند یا شکر تحویل شده بوسه قند و شکر تسلیم نماید والا بقدر جنس که از موسسه اخذ نموده مسئول است.	۳ - پس از اتمام قطعات دوازده گانه صاحب ورقه باقی ورقه را آورده و ورقه جدیدی اخذ خواهد نمود.
مهر ماه ۱ کیلو	شهریور ماه ۱ کیلو	مرداد ماه ۱ کیلو
مهر ماه ۱ کیلو	شهریور ماه ۱ کیلو	مرداد ماه ۱ کیلو
فروردین ماه ۲۰ کیلو	اسفند ماه ۱ کیلو	دی ماه ۱ کیلو
آبان ماه ۱ کیلو	آذر ماه ۱ کیلو	اردیبهشت ماه ۱ کیلو

تقریباً - این ورقه با دستبازی سه نفر توزیع خواهد شد: اول نویسنده از روی شناسنامه ورقه را تنظیم خواهد کرد. ۲ - امضاکننده نمره سجل را با ورقه تنظیم شده تطبیق و پشت هر یک از قطعات دوازده گانه را امضا خواهد کرد. ۳ - مهرزن نیز نمره ورقه را با سجل تطبیق سکرد و زیر امضا های قطعات را مهر خواهد کرد.

البته این پیشنهاد در صورتی عملی شده و منتیج نتیجه خواهد شد که در هر بخش بقدر کافی شحات فروش قند گذاشته شده و مراعات دو انتظام و بررسی این اوراق بشود. امید است که شرکت قند و شکر این موضوع را هرچه زودتر مراعات خواهد نمود.

آذربایجان

همشربهای خود نموده مهر روز و مهر ساعت راه دیار دیگر را پیش گرفته و هیچ بفکر این نمی افندد آفتابیکه در این شهر باقی مانده و با چشمهای حسرت به سوی ما نگرانند. برادران و خواهران نوعی ما بوده و شایسته قوت و آرزای مردی چنین اقتضا میکند که از جنین و زودلی اجتناب نموده با باقیمانده گان شهر و آن هایتیکه این مرز و بوم را برای خودشان خانه آباد و اجدادی میدانند دغم و شادی و بیم و امید انبیا بشوند !!!

در این صورت با تصدیق مراتب مزبوره تنی مینایم دوسورت اقتضای نام و نشان آن آفتابیکه با فرار کردن از شهر تبریز پشت یا باطله لوره داغ و زینی (فسرار) مادام السوره دیدشانی آنها خواهد درخشید چیه عبرت سایرین درجه بریه شریفه خودتان درج فرمایند. ط

در این موضوع بعدا بطور تفصیل اظهار نظر خواهیم نمود.

آذر یا پیمان

دوره عصر فرخنده هستند حل و فصل خواهد شد.

معلوم است که زجاج مادامیکه مزوره خود را کوه نداده و دانه بر آن نکتته و براری پرورش دانه زحمت زیاد نکشیده و بمالنی هفتک خرچ ننموده است امید داشت نفع نداشت و جزئی بود از آن نمیتواند بردارد. آیا مامورین دولت ازین تجار کتم سرمایه و بی متاع و این کارگران لغت و بینوا و این مستکبران آواره و سرگردان و این زادهاین بابرهنه و عزیزان چه میخوانند و ازین مزوره بی بخر امید بدود دارند؟ این اشخاص بطوریکه در دوران گذشته معلوم گردید جز صرفه خودشان فکر نکرده و صلاح جامعه را نمی نگرند.

من این اشخاص را مخاطب قرار داده باشم امید بلند میگویم: ای آفتابان رحم کنید انصاف نمایند و از بیخه مظلومان دست بردارید شماها جبرا بامالت بیچاره تسلیم گشته اید. ای وکلای فرمایشی که مامورین کلاتر به پهلوانیهای برای انصاف شما از این ملت بدبخت و مظلوم برود رای می گرفتند حالا ملت از زیر بار استبداد آزاد شده و سکالی قانونی و دستکار را خواستار است و شما را فائد اعتبار می بندارد. ای ستمدینگان و ای ملت مظلوم جمع شوید و بر این طرد این دزدان و گرگان جامعه فکری نمائید و مخصوصا شادروان میکنند که با جمعیت

آزاده

اداره روزنامه آذربایجان متنی است دوسورت قبول در شماره اول خود این مقاله را درج فرمایند.

آنگون که دوره اشتداد سپری شده و جامعه از آزادی دم میزند مهر فرد در حدود وظیفه خود می تواند نظریاتی که بنفع و یا ضرر جامعه تاس می کند اظهار نظر نماید بنده نیز بدتوبه خود تاچار شد و در اطراف لایحه مضامف نمودن حقوق مستخدمین و اینک تنیای طیف مستخدمین مورد توجه اولیای امور شده و بسایر طبقات توجهی نمی شود ندرگرائی بهم:

البته اضافه نمودن حقوق مستخدمین جزء کس نمی توانستند متخارج ضروری خود را تامین نمایند خیلی بیوقع و ضروری است ولی اضافه نمودن حقوق مامورین بلند پایه که عایدات شخصی داشته و در عین حال مقامهای مهم و برترنی و ارفال نموده اند تحویل بیشتری بر این ملت بیچاره بوده و بسایر بیوقع و موجب تعجب است برواضع است که علت این پیشنهاد این است که همان مامورین بلند پایه فعلا نیز صددر کالر بوده چنین لوابج رایجی پیشنهاد و دیگری تصویب مینماید.

آیا این اشخاص سابقا در مقابل کدام خدمت بر ملت ویر ملکات دارایی این مقام و مستحق این حقوق گزاف شده اند که فعلا نیز درواتر حسن خدمت خود بی حقوق آنان افزوده بشود؟ مگر این آفتابان اشخاصی نمی باشند که بیست سال تمام ملت را چارول نموده و فعلا نیز شرم و وطن بیخه خود زده بیشرمانه اعتراف می کنند که هرچه تاکنون مصرف نموده بیجا بوده و بهر رفته است مگر مستخدمان امور و کارکنهای خود را نمی دانند و درک نمی کنند که هر شخصی که وظیفه خود را صادقانه و موافق وجدان انجام ندهد ارزشی نداشته و مستحق مزد و مقام و احترام نمی باشد.

می توان گفت که اضافه نمودن حقوق بر حسب احتیاج مامورین نموده بلکه با تناسب مقام آنان عملی گردیده است و روشن و مسلم است که ادنی توجهی به احتیاج و وسعت گردانی و تنگنستی مامورین کوچک نکرده است. حال دیگر دوره عصر فرخنده و مستشمع که مورد استهزاء شده است نیست که مردم را با عبارات بی اساس عطا یا و مدعیهای ملوکانه فریب دهند. یعنی گردنی نیست که این اضافه حقوق نه برای آن است که وضعیت زندگی مامورین کوچک تامین شود بلکه بهانه و عنوانی است که مفت خوران سابق ملتی بی حقوق خود افزوده یک کاسه دیگر از خون جگر قرا و بیچارگان بوشند. آیا دیگر این نقشه های بژالوهوسا نریان نریسد. آیا باز مقدرات ملت پس از بیست سال بندگی و زبردگی مطابق آمال و آرزوی اشخاصی که نموده

حقیقی ایران کوچک حکایت

«دو سوت ندا همیشه برآید»
 «ایشان که جامعه هم اتفاق دوشوب»
 «دوقابل توجه در درج اول نه جاق»
 «دو موضوعه صدکانتارن فلن»
 «مقاله لریه قبول ایدوب کلن»
 «دو اصلاح و درجنده روزنامه»
 «اداره سی مختار دو.»

وطن آرسن لوینی

آلد بئز اطلاع کوره نچه کون
 بوندن اول بو حکایه اتفاق دوشبدر:
 برحاجی سحر ایونشن چیخار ایکن
 خانی حاجینون فالابیج دکانه کینوب
 ایوبین سر قلابزون آغاریلانی ایچون
 فالابیج ایله دانشانی اونا سفارش ایض
 حاجی ایودن چیخوب فالابیج دکانه
 کینوب کینوب فالابیج قلابزی آغارتان
 موضوعه دانتیشیر. چون دانتیشین دن
 سونرا حاجی ایله فالابیجین سوداسی
 دوتیبوب حاجی اوزابیتین دالنجیا کیدیر.
 - حاجی ایله فالابیج دانتیشیقی اتاده
 نچه نفر شهربین بیکارلری دن اولارین
 دانتیشیقین ایشوب، ایشدن غیر دار
 اولمشدر. اولارین مصله سنین باش-
 دوتیامانچی کورته فوراً برلیس توریا
 تابوب حاجینون قایوسنه کیدیر اولارون
 برسی فالابیج شاکرد رولتی قبول
 ایدیر؛ نلیس توریاچی چکیننه آتوب
 حاجینون قایوسنی دو کور. حاجین
 خانی قایوبی آتوب کیم اولدقینی سوال
 ایدیر؟ فالابیج شاکرد رولتی اوتیانان
 چوخ ملامه آدام برطوره جواب بریر:
 - خان من کوچه باشیندا کی
 فالابیج نون شاکردیم آقا منی بولادی
 فالابزی دکانه آتاروب آغاردخ.

خان بو سوژی ایتانوب فالابزین
 هاموسینی ایودن بئشه یروب وطن آرسن-
 لویننه بریر.
 آتشم فالابیج حاجی ایوب قایدیر -
 خانم فالابزین ایچون کیریمه کیسی سوال
 ایوب دیور بو کیچه شام بیگه ختی
 قاییز یوخدر - لازمدو ایندی کینوب
 فالابیج کیریمین. حاجین کد اوزک
 برشی خیالنه کینوب اوز پلندا فکر
 ایدیرک کیم مکرکد اوز بازاره کیندیکن
 سونرا فالابیج او ویردیگی قیبه رانی
 اولوب قلابزی آغار تا قلابز ایوب
 توریا باش آچیق ایو پلانتاندا فالابیج
 نین دکانه کیدیر فالابیجی فالابزی کتیر-
 مکندن بی اطلاع اولدقینی حاجیه دیور
 حاجی ایله فالابیجی آراسندا بیوک بیر
 میجادله فاروزانیم بوتاده. وطن آرسن
 لوینی فرمتدن بامفاده ایوب اکیسی
 دنمه حاجینون ایوب کیدیر. فالابیج
 «آیا کیه روزلینی اوتیانان قایوبنی دو کوب
 دیور:
 - حاجی دیور منیم تازه پالتار -

حال مجلسی

هر کیم کورسه کلسون میدان کیه ییزیم دور
 قاجار دوره سینده برده اولوردی هر ایش
 هر کس داداردی ییزدن مین جوهر دنجه وریش
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 ایرانی هر طرفنن بیکس جالوب چاپرودخ
 هر دنکه دوشه دنیا جانان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 ییز راحته بشدوخ ملت قزوانسی ذلت
 باخ کورکه هر زماندا سامان کیه ییزیم دور
 اویندا هامی چیفروخ میدان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 ییز تک تمام ملکی زوریه سرتت ایندی
 ییز درونه دن دیورودخ هر یان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 کاهی وزارت ایندی کله اولدی رکن دولت
 قربان کیه ییزیم دور بر یان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 تشکیل اولوندی ییزدن بخش اولدی هر مهله
 معلوم دور همیشه برهات کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 دوروز نوماننی ساتدوخ اون دورت تومانه هر آن
 کیز لینه آتکاردا فرمان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 هر بریکه ییزیم دور هر سر ییزه عیان دور
 هر پاندا حکمران اول عنوان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 سون ملته بدیرتی خوراین اللی نومان
 چون قیبت اولسا هرته دکان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 هیچ نوبنا بدوخ اولسون بوغداده کسر قیبت
 قوی تابها سولاز درمان درمان کیه ییزیم دور
 دور چال قساولی اویندا دوران گنه ییزیم دور
 باجادیان باخان

بخواندگان عزیز
 کچه تعلق آقای ملایری راجع
 که بکشته شدن سید بزگرو آقای موسس
 را روز نامه های مرکز درج نموده و
 هوسطن محترم تاحال خوانده اند ولی
 نظیر بر اینگونه این موضوع در تاریخ
 اجتماعی و سیاسی ایران بلکه تهرجه
 بوده و در حقیقت خلاصه تاریخ جنایات
 دوره حکومت سابق میباشد و هر فرد از
 افراد باید بکشند از آرا داشته باشد
 لذا دوشماره بعد عین نطق مزبور را
 درج خواهیم نمود.
اختصار مهم
 هیئت آکتورال جمعیت آذربایجان
 تشکیل شده و در آتیه نزدیک نمایان
 قابل توجه خودرا بعرض شما خواهد
 گذاشت البته غفلت فرمائید که این نمایان
 بهرین آتیه اکتورواوضاع جامعه میباشد
فقهی
 از آقایانیکه مایل باشند که روزنامه
 آذربایجان هستند تنی بشود که تعامدی
 کتبی بدارد روزنامه بفرستد.
دفتر آذربایجان

ارجاع به موضوع نخ
 بطوریکه خاطر خوانندگان محترم
 از وضعیت نخ مستعصنه که هزارها نفر
 بازرگن فدای مطامع شخصی شده و از کار
 بازممانده اند مقاله مفصالی رسیده و در
 شماره بعد خواهیم نگاشت.
 لاریسی و بودکی و ورسونتر کلاتریه
 کیدیروم.
 خانم حاجینون بورکی ایله پالتار-
 لاریسی وطن آرسن لویننه و بریر. بر
 آو سونرا حاجی ایوب قایدوب بورکی
 ایله پالتار لاریسون کیتیمیندهما ایشیدیر.
 بر بو (وطن آرسن لوین لرین)
 بیکارلوق نتیجه مستنده عمله کیندیکی بیلوب
 هوسطن لریزه کارخانه لری آتوب یا
 آیری بر وسیله ایله اولارده ایش پانجانی
 و بیکار لوقی رفغ ایشک ایله شهریت
 امتیته بادیتم ایش لرین توصیه اینه بریر.
آذربایجان

هر کیم کلیر سر کلسون مید کاند بزم در

دوم حال نالی اونیاد وان کند بزم در

ARAZ NEWS

تلویزیون اینترنتی آراز نیوز

